

บทที่ 4

ผลการวิจัย

มิติต่างๆ ที่มีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยมีพัฒนาการที่หยุดนิ่งหรือสามารถเอื้ออำนวยให้ภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวไปได้ ดังที่ปรากฏอยู่ในการรับรู้ของสาธารณชนนั้น ผู้วิจัยได้นำเอามิติต่างๆ เหล่านี้ มาตรวจสอบจากทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ไทยในฐานะต่างๆ ซึ่งได้แก่ ผู้กำกับ ภาพยนตร์อาจารย์ทางด้านภาพยนตร์ นักวิจารณ์ภาพยนตร์และผู้ชมภาพยนตร์นั้น ผู้วิจัยจะขอเสนอผลการวิจัยโดยที่ตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากการศึกษา ค้นคว้าและประมวลความสำคัญของตัวแปรจากหนังสือ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในส่วนของที่มาและความสำคัญของปัญหาในตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการหยุดนิ่งและการเคลื่อนไหวของพัฒนาการภาพยนตร์ไทย และผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามหมวดดังนี้

- 1 เงินทุน
- 2 การสร้างภาพยนตร์ที่เน้นหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอดจนหลงลืมที่จะหิบบุคลิกภาพและความถูกต้องมาใส่ในภาพยนตร์
- 3 ความเป็นน้ำเน่าในด้านเนื้อเรื่อง
- 4 เทคนิคและกลวิธีนำเสนอ
- 5 บุคลากรในวงการภาพยนตร์
- 6 นักแสดง
- 7 การเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศ
- 8 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศในแต่ละช่วงเวลา
- 9 การนำการตลาดมาใช้

10 ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันทำให้หนังไทยได้เปรียบหนังต่างประเทศ

จากนี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละปัจจัยดังนี้

1 เงินทุน

ถ้าจะกล่าวถึงเงินทุนในการสร้างภาพยนตร์ คงจะต้องคิดกันว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีเงินทุนก็ไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ได้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องของเงินทุน สามารถแยกประเด็นความคิดเห็นได้คือ

เงินทุนในการสร้างภาพยนตร์ไทยนั้น จะมีผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ

- 1.1 กลุ่มนายทุนเจ้าของเงิน
- 1.2 รายได้จากผู้ชมและแหล่งรายได้อื่น ๆ
ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มนายทุนเจ้าของเงิน

เงินทุนที่ได้มาจากกลุ่มนายทุนนั้นจากคำตอบที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสามารถแยกประเด็นย่อยได้ 3 หัวข้อคือ

- 1.1.1 ความสำคัญของเงินทุน
- 1.1.2 บทบาทของเงินทุนกับอิสระของผู้กำกับภาพยนตร์
- 1.1.3 ความพร้อมทางด้านการลงทุนในประเทศไทย
รายละเอียดของแต่ละหัวข้อมีดังนี้

1.1.1 ความสำคัญของเงินทุน

ในเรื่องความสำคัญของเงินทุนสามารถแยกแนวคิดออกได้ 2 แนวคิดคือ

แนวคิดที่ 1 เงินทุนนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า

(ก) ถ้ามีเงินลงทุนมากจะมีโอกาสสร้างภาพยนตร์ได้ดี เพราะผู้สร้างภาพยนตร์สามารถสร้างได้ประณีตมากขึ้น

การลงทุนมากก็สามารถทำภาพยนตร์ให้ดียิ่งขึ้นได้ เพราะการที่เงินทุนน้อยนั้น ผู้ทำงานต้องจำกัดเวลา ต้องเร่งการทำงานเพราะเงินทุนมีน้อย ตัวอย่างที่สมมติขึ้นเช่นว่าหนังต้องถ่ายให้เสร็จภายใน 60 วันจึงจะมีผลงานที่ดีได้ แต่เมื่อเงินทุนน้อยต้องลดระยะเวลาถ่ายเหลือ 30 วัน และยังไม่สามารถถ่ายแก้ไขในตอนที่ไม่ดีได้ ซึ่งโดยปรกติภาพยนตร์ไทยจะมีลักษณะเป็นเช่นนี้ ต้องคอยระวังการใช้ฟิล์ม การถ่ายครั้งใดที่พอใช้ได้ก็ไม่ต้องถ่ายใหม่ ซึ่งความเป็นจริงในภาพยนตร์ไทยนั้นเงินทุนจะมีผลต่อคุณภาพทางด้านการถ่ายภาพทางด้านความประณีตมากที่สุด ไม่ใช่การลงทุนในเรื่องของฉาก ถ้ามีเงินทุนมากความประณีตก็ย่อมมีมาก (บัณฑิต ฤทธิ์ถกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) เงินลงทุนที่น้อยจะทำให้สุนทรียภาพและศิลปะที่จะเกิดขึ้นในภาพยนตร์จำกัด

เงินลงทุนน้อยที่จำกัดจะทำให้สุนทรียภาพและศิลปะที่เกิดขึ้นจำกัดไปด้วย ภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่จึงวนเวียนเป็นแบบเดียวกันไม่ค่อยมีความแปลกแหวกแนว คำกล่าวที่ว่าเงินทุนน้อยสามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้นั้น ภาพยนตร์ก็จะดีได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แม้ว่าจะมีคำกล่าวมาให้ใช้บทภาพยนตร์กับการดำเนินเรื่องเข้าช่วย ไม่ต้องมีเทคนิคพิเศษ ก็เป็นเรื่องจริงที่สามารถทำได้ แต่ศิลปะหรือสุนทรียภาพ ต้องใช้ความประณีต ซึ่งต้องมีเงินทุนที่มากพอจึงจะทำได้ (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

ดังนั้นเงินทุนมีผลค่อนข้างสูงในการสร้างภาพยนตร์ ภาพยนตร์ในระดับเล็กๆ จะต้องมีความประณีตค่อนข้างสูง ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพหนังตามมา สุนทรียภาพและศิลปะก็จะค่อยๆ น้อยลง เพราะฉะนั้นเงินลงทุนที่ต่ำเมื่อสร้างภาพยนตร์เสร็จบางครั้งก็เหมือนกับไม่ได้อะไรขึ้นมา (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

แนวคิดที่ 2 เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพยนตร์แต่จะต้องมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาประกอบ ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นได้แก่

(ก) มีการจัดการและการวางแผนที่ดี

เงินลงทุนจะมากหรือน้อย สามารถสร้างภาพยนตร์ให้ดีได้ ถ้ามีการจัดการการเงินที่ดีเงินจำนวนมากย่อมสร้างภาพยนตร์ได้ดี แต่เงินจำนวนน้อยก็สร้างภาพยนตร์ให้ดีได้ ถ้ามีการจัดการการเงินที่ดี ตัวอย่างภาพยนตร์ในสหรัฐอเมริกาหลายเรื่องที่สร้างด้วยเงินจำนวนน้อยแต่สามารถสร้างออกมาได้ดีเป็นที่กล่าวถึงในวงการภาพยนตร์ทั่วโลก (บัลซิค ฤทธิ์ถกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539) ดังนั้นแม้ว่าเงินทุนมีผลโดยตรงในการสร้างภาพยนตร์ เมื่อมีเงินลงทุนมากก็สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ แต่ก็ไม่เป็นเช่นนี้เสมอไป เพราะเงินทุนมากแต่ถ้าไม่มีการจัดการที่ดีภาพยนตร์ก็จะออกมาไม่ดี แต่ถ้าเงินลงทุนน้อยก็สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้แต่มีข้อจำกัด เช่นเงินลงทุนน้อยไม่สามารถทำภาพยนตร์เอกซ์ชั่นได้ แต่มาเน้นตรงตัวละคร 2-3 คนกับบทภาพยนตร์ที่ดีก็สามารถทำได้ และต้องมีจุดมุ่งหมายก่อนว่าลงทุนเพื่ออะไร ถ้าเป็นภาพยนตร์ที่เน้นเทคนิคต้องใช้ทุนสูง ถ้าเงินทุนไม่เพียงพอภาพยนตร์ก็จะออกมาไม่ดี แต่ถ้าเป็นภาพยนตร์ที่เน้นสาระไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนสูง เพราะจะใช้วิธีการเล่าเรื่องใช้ความชาญฉลาดในการเล่าเรื่องเป็นจุดขาย ซึ่งในจุดนี้ต้องไข่มุมมอง ความรู้เข้ามาเป็นตัวช่วย สิ่งที่ยืนยันได้คือมีภาพยนตร์ดีๆ ที่สร้างเงินลงทุนต่ำ แต่เงินทุนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ เพราะฉะนั้นภาพยนตร์ที่จะสร้างขึ้นภายใต้เงินทุนนั้น สามารถมองได้หลายแง่เช่น (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

- เงินทุนสูง ทีมงานดี นายทุนดี = ผลงานดี
- เงินทุนสูง ทีมงานไม่ดีมีความรู้่น้อย = ผลงานไม่ดี
- เงินทุนสูง ทีมงานดี นายทุนไม่ดี = ผลงานไม่ดี
- เงินทุนน้อย ทีมงานดี นายทุนดี = ผลงานดี
- เงินทุนน้อย ทีมงานไม่ดีมีความรู้่น้อย = ผลงานไม่ดี
- เงินทุนน้อย ทีมงานดี นายทุนไม่ดี = ผลงานไม่ดี

เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวคิดข้างต้นนี้ค่อนข้างสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการผลิตภาพยนตร์ด้วยเงินทุนที่ต่ำ ดังที่กล่าวในบทที่ 2 กล่าวคือ เงินทุนไม่ใช่สิ่งที่จะกำหนดคุณภาพของภาพยนตร์โดยตรง แต่ต้องพิจารณาก่อนว่าทำภาพยนตร์เพื่อขายตลาดหรือไม่ ถ้าขายตลาด

อาจจะออกมาเป็นภาพยนตร์ที่ไม่ดี แต่ก็มีโอกาสเป็นภาพยนตร์ดีได้ถ้ามีการวางแผนที่ดี แต่ถ้าสร้างภาพยนตร์ที่ไม่ได้ตามตลาด อาจจะได้ภาพยนตร์ที่ดีแต่ไม่สามารถขายได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ลงทุนย่อมไม่ต้องการลงทุน ในกรณีของสหรัฐอเมริกาสามารถสร้างภาพยนตร์ที่ลงทุนด้วยเงินทุนต่ำที่สามารถทำได้เพราะประเทศใหญ่ มีกลุ่มผู้ชมมาก โอกาสที่จะขายได้จึงมีสูง แต่ถ้าวเป็นกรณีของประเทศไทย แม้จะมีการลงทุนที่ต่ำ ก็อาจจะไม่คุ้มกับทุนที่ลงไปเพราะผู้ชมภาพยนตร์มีจำนวนจำกัดมาก (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) สำนักของผู้สร้างภาพยนตร์

เงินลงทุนไม่ใช่ปัจจัยหลักปัจจัยเดียวที่จะทำให้ภาพยนตร์ดีหรือไม่ หากทว่ายังขึ้นอยู่กับสำนักของผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้ที่เป็นผู้ลงทุน เจ้าของเงิน ว่ามีความต้องการสร้างภาพยนตร์อย่างไร โดยเฉพาะกรณีของภาพยนตร์ไทยจะมีคุณภาพได้ต้องขึ้นอยู่กับสำนักของผู้สร้างภาพยนตร์และผู้ที่เป็นเจ้าของเงินเป็นอย่างมาก และน่าจะมากกว่าเมื่อเทียบกับวงการภาพยนตร์ต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศนั้นผู้สร้างที่เป็นเจ้าของเงินทุนและรักในศิลปะด้านภาพยนตร์จะเป็นผู้ที่ระบุว่าต้องสร้างภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ มีสาระออกมา แต่ในขณะเดียวกันในประเทศไทยไม่มีผู้สร้างคนไหนที่พูดเช่นนั้น โดยมากจะต้องการให้ผู้กำกับภาพยนตร์ดูแลตลาดเป็นหลัก แต่นั่นก็มีสาเหตุเนื่องจากตลาดผู้ชมภาพยนตร์ที่มีศิลปะของประเทศไทยนั้นแคบ (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

กล่าวโดยรวมสำหรับสำนักโดยทั่วไปของผู้สร้างภาพยนตร์ไทยมักจะไม่นิยมสร้างภาพยนตร์ด้วยเงินทุนน้อยเพราะผู้สร้างภาพยนตร์ไทยมักจะติดอยู่กับความสวยงามของภาพยนตร์ ความยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์ ความประณีตของภาพยนตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการสร้างสูง(กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

ผู้สร้างภาพยนตร์ของไทยไม่ค่อยเน้นลักษณะการทำงานที่ใช่เงินทุนน้อยในการสร้างภาพยนตร์ซึ่งอาจจะมีเหตุผลว่าภาพยนตร์แบบนี้ไม่น่าจะเป็นที่น่าสนใจหรือภาพยนตร์แบบนี้ไม่น่าจะเป็นภาพยนตร์วัยรุ่น ตามความต้องการของตลาด ภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันมีหลายเรื่องที่ลงทุนสูงพยายามเน้นการถ่ายทำมากกว่าเนื้อเรื่องที่จะส่งถึงผู้ชม ซึ่งกรณีนี้ถ้าเนื้อเรื่องไม่น่าสนใจไม่น่าติดตาม ถึงแม้การถ่ายทำจะดีเพียงไร ก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จได้ แต่โดยมากผู้สร้างภาพยนตร์ไทยมักจะติดอยู่กับความสวยงามของภาพยนตร์ ความยิ่งใหญ่ของภาพยนตร์ ความ

ประณีตของภาพยนตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องใช้เงินทุนในการสร้างสูง (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

(ค) ความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างภาพยนตร์

แม้ว่าเงินลงทุนจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างภาพยนตร์แต่ก็ไม่ใช่ปัจจัยหลักในการสร้างภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ โดยต้องนำปัจจัยด้านอื่นๆ มาประกอบกัน เช่นบุคลากร เป็นต้น

แม้ว่าการมีเงินทุนมาก จะทำให้คุณภาพงานสร้างดีขึ้น การที่ภาพยนตร์จะดีได้อย่างแท้จริงนั้นจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ที่ทำภาพยนตร์ เงินทุนที่สูงเป็นส่วนทำให้ส่วนในการผลิต ถ่ายทำดีขึ้นเท่านั้น หลักสำคัญในการสร้างภาพยนตร์ที่ดียังคงเป็นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเชิงศิลปะ ความสามารถในการเล่าเรื่อง (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

(ง) มีการตลาดที่เน้นการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ที่ดี

เงินลงทุนมากหรือน้อยยังไม่ใช่ปัจจัยที่ชี้ว่าภาพยนตร์จะดีมากหรือดีน้อย ปัจจัยตัวชี้ที่แท้จริงคือตลาดผู้ชมภาพยนตร์ ดังนั้นภาพยนตร์ที่สร้างได้ตามความต้องการของผู้ชมภาพยนตร์ถือว่าประสบความสำเร็จแต่จะต้องมีการแทรกสาระข้อคิดลงในภาพยนตร์ด้วย

1.1.2 บทบาทของเงินทุนกับอิสระของผู้สร้างภาพยนตร์ จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถแยกประเด็นคำตอบได้ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 เงินทุนจำกัดความเป็นอิสระของผู้สร้างภาพยนตร์

เงินทุนจำกัดความเป็นอิสระของผู้กำกับภาพยนตร์เนื่องจากเหตุผลที่ว่าภาพยนตร์ไทยเป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่ง เมื่อมีการลงทุนก็ย่อมมีการหวังผลกำไร เพราะฉะนั้นผู้ลงทุนย่อมกำหนดแนวทางที่จะสร้างภาพยนตร์ให้เสี่ยงต่อการขาดทุนน้อยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ลงทุนจะกำหนดขอบเขตของการสร้างภาพยนตร์กับตัวผู้กำกับภาพยนตร์ แต่ข้อจำกัดนี้จะมากหรือน้อยยังขึ้นอยู่กับการต่อรองระหว่างผู้ลงทุนและผู้กำกับภาพยนตร์ (ปิยกุล เลาว์ฉัยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

สุทธากร สันติธวัช ให้ความเห็นเรื่องเงินลงทุนกับอิสระของผู้สร้างว่าในความเป็นจริงคงไม่มีใครอิสระเพราะในปัจจุบันไม่มีผู้สร้างอิสระ ทุกคนอยู่ในสังกัดบริษัทสร้างภาพยนตร์ บริษัทสร้างภาพยนตร์จะมีนโยบายที่ตายตัวว่าจะมีภาพยนตร์แบบใดออกมา การเปิดให้ผู้กำกับเลือกแผนงานของตนเองย่อมมี แต่ถ้าแผนงานนั้นแหวกแนว ไม่เป็นไปตามตลาด บริษัทผู้สร้างก็จะไม่อนุญาตให้สร้างภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เพราะฉะนั้นอิสระคงจะไม่มี

บัณฑิต ฤทธิธกมล มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งแน่นอนที่อิสระในการทำงานต้องมีกรอบจำกัดอยู่แต่อิสระไม่ได้ถูกจำกัดเสมอไปเพราะจากประสบการณ์ที่ทำงานร่วมกับบริษัทไฟว์สตาร์ จำกัดนั้นมีความเป็นอิสระสูง แต่ก็ยังทำงานอยู่บนเงื่อนไขที่ว่าน่าจะต้องสร้างภาพยนตร์ที่ได้เงินบ้าง ให้มีคุณค่า ไม่ขาดทุน นายทุนจะระมัดระวังในจุดนี้ แต่ไม่เข้ามาท้วงท้วงงานของผู้กำกับภาพยนตร์ทุกอย่าง เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์เข้าใจในจุดนี้เช่นกันจึงเกิดความอะลุ่มอล่วยขึ้นระหว่างบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง โกศลวัฒน์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องเงินลงทุนกับความเป็นอิสระของผู้กำกับภาพยนตร์ว่าจะอยู่ที่ค่ายหนังว่าเป็นอย่างไร ค่ายหนังบางค่ายจะกำหนดเงินทุนออกมามีข้อบังคับอยู่ในเรื่องลักษณะการสร้าง ตลาด ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีข้อจำกัดเหล่านี้ แต่ข้อจำกัดเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเกิดกับภาพยนตร์ไทยฟอร์มเล็กหรือเกิดกับค่ายหนังบางค่ายเท่านั้น ไม่เกิดกับภาพยนตร์ไทยฟอร์มใหญ่

ประเด็นที่ 2 ความอิสระของผู้สร้างภาพยนตร์จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความใจกว้างของนายทุน

สำหรับราเชนทร์ ลิ้มตระกูล แสดงความคิดเห็นเรื่องเงินลงทุนกับความเป็นอิสระของผู้กำกับภาพยนตร์ว่าตนเองมีความพอใจกับระบบที่บริษัทตนสังกัดกำหนดมา เนื่องจากบริษัทตนสังกัดจะมีลักษณะพาณิชย์ศิลป์เช่นเดียวกับความคิดของตน จึงเข้าใจกันง่าย รู้จุดมุ่งหมายของตนเอง รู้จุดมุ่งหมายของบริษัท แน่แน่นอนข้อจำกัดบางอย่างจะต้องมีอยู่เช่น ต้องทำภาพยนตร์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดทุน เป็นต้น แต่สำหรับตนเองแล้วข้อจำกัดเหล่านี้ตนเองเข้าใจดี และงานที่ทำก็มีความเป็นตัวเอามาก

ดังนั้นสรุปความคิดเห็นเรื่องเงินทุนกับความอิสระของผู้สร้างได้ว่าจะขึ้นอยู่กับผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละคนว่าจะทำให้ผู้ลงทุนเชื่อถือได้มากเท่าใดด้วยคำพูดหรือบทบาทยนตร์ ซึ่งถ้าผู้ลงทุนยอมรับ ผู้สร้างภาพยนตร์ก็จะมีอิสระ เพราะฉะนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้กำกับภาพยนตร์จะให้เหตุผลในการทำภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ กับผู้ลงทุนได้นำเชื่อถือ สมเหตุสมผลอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามข้อจำกัดนี้ก็ยังคงมีอยู่

แต่อย่างไรก็ดี หากผู้ลงทุนและนายทุนยังควบคุมการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์มากเกินไป การสร้างสรรค์ก็จะไม่ปรากฏมากในวงการภาพยนตร์ไทย เนื่องจากผู้ลงทุนอาจจะเข้ามาควบคุมในแง่ความคิดสร้างสรรค์ การถ่ายทอเรื่องราว ไม่เน้นการถ่ายทอตามศิลปะแต่เน้นการถ่ายทอตามความต้องการของตลาด คือภาพยนตร์ที่สร้างจะต้องขายได้ ดังนั้นการที่อิสระของผู้กำกับภาพยนตร์ถูกจำกัดจึงเป็นเรื่องธรรมดา ดังที่เห็นในปัจจุบันนี้มีผู้กำกับภาพยนตร์ชั้นดีหลายรายที่หยุดสร้างภาพยนตร์ไทยไปชั่วคราวเพราะไม่มีความต้องการสร้างภาพยนตร์ตามกระแสความต้องการของผู้ลงทุนที่ต้องการให้ผู้กำกับภาพยนตร์สร้างภาพยนตร์ตามความต้องการของตลาดเป็นสูตรสำเร็จที่จะขายภาพยนตร์ ทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์ไม่มีอิสระในทางความคิด ไม่มีการสร้างสรรค์เหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.1.3 ความพร้อมทางด้านการลงทุนในประเทศไทย ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นในประเด็นนี้สามารถแยกได้ 2 ความคิดเห็นคือ

ความคิดเห็นที่ 1 ผู้ลงทุนกล้าลงทุนสร้างภาพยนตร์ไทย โดยมีเหตุผลว่าไม่เป็นความจริงที่ภาพยนตร์ไทยไม่กล้าที่จะลงทุนในการสร้างภาพยนตร์ด้วยเงินลงทุนที่สูง คนที่พร้อมจะลงทุนสร้างภาพยนตร์ด้วยเงินหลายสิบล้านมีมาก แม้ว่าเงินรายได้ที่ได้กลับมาอาจจะกำไรเพียงไม่มากหรือได้ใกล้เคียงกับเงินที่ลงไปก็พร้อมที่จะลงทุนเพราะถือเป็นเกียรติคุณได้หน้าเป็นที่รู้จักในสังคม (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

ความคิดเห็นที่ 2 ผู้ลงทุนไม่กล้าที่จะลงทุนสร้างภาพยนตร์ไทย โดยมีเหตุผลดังนี้

(ก) ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่กล้าจะลงทุนในการสร้างสูงเป็นเพราะคนดูไม่มีความแน่นอน ไม่มีเหตุและผลในการชมภาพยนตร์ ตัวอย่างของภาพยนตร์ต่างประเทศที่เห็นได้ชัดเจนคือ เรื่อง Apollo 13 ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มีเหตุมีผล มีเรื่องราว มีการถ่ายทำที่ดี แต่ภาพยนตร์แบบนี้ในตลาดคนไทยไม่นิยมดู (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) คนไทยยังไม่กล้าที่จะลงทุนในการสร้างภาพยนตร์ในจำนวนเงินที่มหาศาล เนื่องจากไม่มีปัจจัยที่จะบ่งบอกผู้ลงทุนอย่างชัดเจนว่าทำภาพยนตร์ที่ลงทุนมากๆ แล้วจะได้อะไรได้คุ้มทุน (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

(ค) ผู้สร้างภาพยนตร์มีความคิดเชื่อว่าแม้จะลงทุนต่ำกว่าก็สามารถทำรายได้สูงเช่นกัน ประภัสสร เลิศอนันต์ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีภาพยนตร์ไทยไม่กล้าที่จะลงทุนสร้างด้วยเงินมหาศาลนั้นว่าจริงๆ แล้วในปัจจุบันมีการลงทุนกันสูงมากขึ้น แต่ที่ส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะทำกันเพราะจากการคำนวณในส่วนต่างๆ แล้ว การลงทุนที่น้อยกว่าก็สามารถทำกำไรได้มากเท่ากับที่ลงทุนสูง ส่วนนี้จะโยงเข้าไปถึงปัญหาเศรษฐกิจของบริษัท ซึ่งต้องรักษาผลประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อความอยู่รอดของบริษัท ทางที่จะเสียเงินน้อยกว่าแต่ได้รายได้เท่ากันก็ย่อมจะถูกเลือกมาใช้ แม้คุณภาพภาพยนตร์จะลดต่ำลงก็ตาม (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

(ง) ในปัจจุบันมีการลงทุนที่สูงขึ้นแต่ไม่ได้ลงทุนในการสร้างภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว จะมีส่วนที่ต้องลงทุนมากคือด้านโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซึ่งปัจจัยตัวนี้มีผลมากต่อการประสบความสำเร็จในรายได้ ภาพยนตร์ที่ไม่ได้เน้นในเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แม้ว่าจะมีการถ่ายทำ เนื้อเรื่องที่ดี ก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ ทักษะคิดของผู้ลงทุนนั้นเห็นว่าสร้างภาพยนตร์ใช้เงินไม่มากเพียงแต่ใช้เงิน 5-6 ล้านบาทก็เพียงพอแต่มาเน้นลงทุนในส่วนของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซึ่งวิธีการนี้ใช้ได้ผลในการสร้างรายได้ให้กับภาพยนตร์เป็นอย่างมาก (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 รายได้จากผู้ชม และแหล่งรายได้อื่น ๆ

ธุรกิจภาพยนตร์จะสามารถอยู่ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับรายได้โดยตรงจากผู้ชมภาพยนตร์ แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยยังไม่กล้าที่จะลงทุนสร้างภาพยนตร์ ด้วยเงินจำนวนมาก เพราะรายได้โดยตรงจากผู้ชมโดยเฉลี่ยต่ำ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

1.2.1 ขนาดของตลาดผู้ชมภาพยนตร์แคบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลว่า ภาพยนตร์ไทยยังไม่กล้าที่จะลงทุนด้วยเงินมหาศาล เนื่องจากตลาดผู้ชมที่แคบ ภาพยนตร์ไทยไม่สามารถนำไปฉายในต่างประเทศได้ ตลาดภาพยนตร์ไทยแคบกว่า วิถีทางแก้ไขคือถ้าสามารถเปิดตลาดผู้ชมให้กว้างขึ้น ไปต่างประเทศได้เหมือนที่ภาพยนตร์จีนทำ โอกาสที่ภาพยนตร์ไทยจะลงทุนสูงย่อมมีมากตามไปด้วย เหตุผลที่ไม่สามารถขยายตลาดไปต่างประเทศได้เช่นภาพยนตร์จีน เพราะวัฒนธรรมจีนเป็นที่ยอมรับง่ายในต่างประเทศ ตัววัฒนธรรมเองมีความกว้างขวางเป็นที่รู้จัก แต่วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ค่อนข้างจำกัดในวงแคบ มีผู้วิจารณ์ในเรื่องนี้อยู่เสมอว่าเป็นเพราะคนจีนมีอยู่ทุกหนทุกแห่งทั่วโลก แต่คนไทยมีไม่มากในต่างประเทศ ภาพยนตร์ไม่กล้าที่จะลงทุนสูงๆ เนื่องจากตลาดผู้ชมแคบจำกัดเฉพาะในประเทศไทย ผู้ลงทุนไทยไม่คิดที่จะสร้างภาพยนตร์ไปฉายในตลาดผู้ชมต่างประเทศ เพราะมีอุปสรรคหลายๆ ด้าน ด้านหนึ่งคืออุปสรรคในเรื่องของภาษา (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2.2 ความไม่แน่นอนของตลาดผู้ชมภาพยนตร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปเหตุผลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 2 ประการคือ

(ก) ปัญหาจุดอ่อนของภาพยนตร์ไทยที่เป็นปัญหาใหญ่คือ หน้าที่ไม่มีคุณภาพไม่รู้เรื่องกลับทำรายได้สูง ปัจจัยตัวนี้ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยสับสน ผู้ลงทุนไม่มีความมั่นใจในผู้ชมภาพยนตร์เพราะไม่มีความแน่นอนว่าชอบอะไร (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) ในอดีตตลาดของผู้ชมมีความแน่นอนเช่นถ้าเป็นคาราโอเกะ บทประพันธ์ดีๆ ก็สามารถขายได้ แต่ในปัจจุบันลักษณะตลาดของผู้ชมเปลี่ยนแปลงไป ในบางกรณีเมื่อมีการใช้แต่คาราโอเกะหรือนายแบบเท่านั้น ภาพยนตร์ก็สามารถขายได้ (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2.3 การขาดการสนับสนุนของรัฐบาลในธุรกิจภาพยนตร์ไทย กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าผู้ลงทุนไทยไม่คิดที่จะสร้างภาพยนตร์ไปฉายในตลาดผู้ชมต่างประเทศเพราะขาดการสนับสนุนของรัฐบาล ผู้กำกับภาพยนตร์หรือผู้สร้างภาพยนตร์ไม่มีหนทางที่จะนำภาพยนตร์ของตนเองไปประกวดตามเทศกาลประกวดภาพยนตร์ ถ้าไม่มีการสนับสนุนของรัฐบาลเนื่องจากการประกวดภาพยนตร์โดยทั่วไปจะมีการเชิญโดยผ่านทางรัฐบาล เมื่อรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับสื่อภาพยนตร์เท่าที่ควร การประสานงานในจุดนี้จึงเป็นไปได้ยาก ตัวอย่างของประเทศที่มีรัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมภาพยนตร์จนประสบความสำเร็จคือประเทศไต้หวัน รัฐบาลไต้หวันสนับสนุนให้คนในประเทศสร้างภาพยนตร์ มีการออกทุนให้สร้างภาพยนตร์และสนับสนุนการส่งภาพยนตร์ออกไปฉายในประเทศต่างๆ เมื่อมีรัฐบาลออกมาเป็นสื่อกลางในการส่งภาพยนตร์ออกไปฉาย การติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละประเทศจึงเป็นเรื่องง่าย (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องเงินทุนกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องเงินทุนสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. เงินทุนเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่า

1.1 คนรุ่นใหม่ที่เข้ามาในวงการ ค่อนข้างจะถูกจำกัดความคิดเพราะประสบการณ์ยังไม่มาก จึงได้จะมีนายทุนเป็นผู้คอยควบคุมให้เป็นไปตามตลาด ปัญหานี้แก้ไขได้ยากและอาจทำให้ภาพยนตร์ไทยที่ถูกสร้างออกมามีความซ้ำซาก ไม่มีความแปลกใหม่ในด้านเนื้อหา เพราะต้องสร้างตามความต้องการของตลาด จึงอาจจะกล่าวได้ว่าภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้าเพราะการถูกจำกัดในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ (รุจน์ รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 เมื่อไม่มีเงินทุนก็ไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ได้ จุดนี้คือจุดที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งจุดหนึ่ง และอีกเรื่องหนึ่งคือแทนที่จะพัฒนาศิลปะของภาพยนตร์ก็ไม่คิดหรือคิดกันน้อย เพราะมัวแต่ต้องทุ่มเทความคิดไปในเรื่องการหาแหล่งเงินทุนที่มีเงินทุนมากมาใช้ในการสร้างภาพยนตร์ ในจุดนี้ทำให้ภาพยนตร์ที่ออกมาไม่มีการพัฒนาเพราะคิดว่าเงินทุนต่ำไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ (กิตติศักดิ์ สุวรรณ โภคิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

แต่อย่างไรก็ดียังคงเกิดปัญหาหลักในเรื่องของตลาดผู้ชมไม่มีความแน่นอนในการชมภาพยนตร์ จากจุดยืนของผู้สร้างภาพยนตร์แล้วเป็นการเสี่ยงมากที่จะสร้างภาพยนตร์ที่มีคุณภาพออกมาแต่ไม่สามารถขายได้ ไม่มีผู้ชมมาชมภาพยนตร์ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้สร้างจึงหันมาสร้างภาพยนตร์ที่ลดความเสี่ยง ซึ่งก็คือภาพยนตร์ตามตลาดที่เป็นอยู่ จึงทำให้เกิดความซ้ำซากจำเจเพราะฉะนั้นเงินทุนไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีลักษณะที่หยุดนิ่งไม่พัฒนา (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2. เงินทุนเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า

2.1 เงินลงทุนไม่ใช่ปัจจัยที่ชี้ชัดว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่มีการพัฒนา เพราะถึงแม้ว่าเงินลงทุนจะต่ำและจำกัด แต่ผู้สร้างภาพยนตร์ก็สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ ถ้าผู้สร้างภาพยนตร์นั้นๆ สามารถจัดการวางแผนงานที่ดีได้ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 มีทัศนะที่ว่าปัจจัยด้านเงินทุนไม่มีผลต่อการทำให้ภาพยนตร์ไทยมีลักษณะที่หยุดนิ่งไม่พัฒนา เนื่องจากในประเทศไทยมีความพร้อมสูงในด้านเงินทุนที่จะสร้างภาพยนตร์

หากประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าวงการภาพยนตร์ไทยนั้นจะเห็นเงินทุนในการสร้างภาพยนตร์เป็นสิ่งสำคัญ แต่การที่จะสร้างภาพยนตร์ได้ดีหรือไม่นั้น นอกจากเงินทุนแล้วจะต้องมีปัจจัยอื่นๆ ที่มาประกอบกับเงินทุน ไม่ว่าจะเป็น การจัดการ การวางแผนที่ดี ความสำคัญของผู้สร้างภาพยนตร์ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างภาพยนตร์ การจัดการการตลาดที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ในเรื่องของเงินทุนนั้นจะสามารถนำมาสร้างภาพยนตร์ได้ดีมากน้อยเพียงใด ปัจจัยที่เป็นตัวชี้ขาดคือ คนในวงการภาพยนตร์ ซึ่งได้แก่บุคลากรในตำแหน่งต่างๆ เช่น ผู้กำกับภาพยนตร์ และบุคลากรต่างๆ ไปด้วย เป็นต้น แม้ในปัจจุบันจะมีความพร้อมทางด้านเงินทุนที่จะใช้สร้างภาพยนตร์ แต่หากจะกล่าวโดยรวมแล้วผู้สร้างภาพยนตร์ไทยก็ยังไม่กล้าที่จะลงทุน ซึ่งมีสาเหตุเช่น ความไม่มีเหตุผลในการชมภาพยนตร์ของผู้ชมภาพยนตร์ การไม่มีปัจจัยบ่งชี้ว่าเมื่อลงทุนแล้วจะได้รายได้คุ้มกับการลงทุนหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าปัจจัยเงินทุนกับการพัฒนาภาพยนตร์ไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกัน โดยที่เงินทุนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาช้า แต่ไม่ใช่เป็นปัจจัยหลัก และจำเป็นจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น บุคลากร เป็นต้น ที่มีส่วนทำให้ภาพ

ยนตร์ไทยมีพัฒนาการที่ช้า ดังนั้นตลาดที่เงินลงทุนยังน้อยและจำกัดเช่นในอดีต ลักษณะของภาพยนตร์ที่จะสร้างขึ้นมาก็ยังคงวนเวียนไม่มีความแปลกใหม่ ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า สรุปว่าปัจจัยเงินทุนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถชี้แสดงว่าเป็นสาเหตุหลักในการหยุดนิ่งของภาพยนตร์ไทยได้

2 การสร้างภาพยนตร์ที่เน้นหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นหลัก

ในปัจจุบันการสร้างภาพยนตร์ได้กลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง การที่จะกล่าวว่าธุรกิจนี้เรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมของประเทศหรือไม่นั้น คงจะเป็นเรื่องที่พูดได้ลำบาก เพราะโดยปกติอุตสาหกรรมของประเทศจะต้องมีการสนับสนุนจากรัฐบาล แต่ภาพยนตร์ไทย ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเท่าที่ควร จึงไม่น่าจะเรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมของประเทศ แต่กลายเป็นอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการเอกชนแต่ละรายไป ผลสืบเนื่องจากการทำธุรกิจภาพยนตร์ที่ไม่มี ความแน่นอนในความเป็นธุรกิจที่จะสร้างรายได้ ผู้ลงทุนทำธุรกิจจึงต้องแสวงหาหนทางเพื่อความอยู่รอดของตนเองขึ้น หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ในธุรกิจ จึงเป็นทางออก สำหรับบุคคลเหล่านี้ จากทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 กลุ่ม สามารถแยกผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหลักการการทำงานที่เน้นการทำเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นหลักในวงการภาพยนตร์ไทย ได้ประเด็นดังต่อไปนี้

- 2.1 ที่มาของหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”
 - 2.2 ทัศนะแบบกลางๆ ต่อหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”
 - 2.3 ทัศนะด้านบวก ต่อหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”
 - 2.4 ทัศนะด้านลบ ต่อหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”
 - 2.5 ผลที่เกิดจากการใช้หลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ในเรื่องการลอกเลียนแบบจากภาพยนตร์ต่างประเทศ
- ซึ่งรายละเอียดของแต่ละหัวข้อก็มีดังต่อไปนี้

2.1 ที่มาของหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”

หลักการการทำงานเพื่อความอยู่รอดและเงินเป็นหลักนี้ปรากฏในวงการภาพยนตร์ไทยมาเป็นเวลานาน อันมีสาเหตุมาจากการที่ภาพยนตร์เป็นสาขาของสื่อมวลชนที่ไม่มีใครสนใจ รัฐบาลไม่เคยสนใจที่จะใช้ประโยชน์จากสื่อนี้ ไม่มีการสนับสนุน ไม่สนใจที่จะมองว่าสิ่งนี้สามารถให้ข้อมูลข่าวสาร สามารถสอนจริยธรรม เมื่อรัฐบาลไม่เคยคิดใช้สื่อชนิดนี้ ภาพยนตร์ไทยจึงถูกทิ้งขว้าง

ตลอดมา ไม่ได้รับการเอาใจใส่ เมื่อเป็นเช่นนี้ คนในวงการภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่ก็หาทางเพื่อให้ตัวเองรอด ไม่มีการรวมกลุ่มกันสร้างประโยชน์ที่ดีต่างคนต่างอยู่เพื่อให้ตัวเองรอดไป (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539) บางครั้งผู้สร้างภาพยนตร์เกิดความคิดว่าทำภาพยนตร์ดีไปก็ไม่มีประโยชน์อะไร จึงทำเพื่อเพียงได้กำไรและอยู่รอดเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้คุณภาพของภาพยนตร์ก็ย่อมลดน้อยลง ในความเป็นจริงแล้ว เป็นเรื่องธรรมดาเพราะถ้าทำภาพยนตร์แล้วไม่สามารถอยู่รอดได้ทางธุรกิจก็ย่อมไม่มีผู้ทำภาพยนตร์ แต่ในปัจจุบันนั้นกลุ่มผู้สร้างที่เน้นหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” แต่เพียงอย่างเดียวได้เลือนหายไปจากวงการจนเกือบจะไม่มีในวงการภาพยนตร์แล้ว ซึ่งสามารถสังเกตได้จากจำนวนภาพยนตร์ที่น้อยลงในปัจจุบัน แต่ก็ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์ที่เหลืออยู่เป็นภาพยนตร์ที่มีคุณภาพหรืออย่างไร (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

กลุ่มที่ทำงานเน้นเพื่อความอยู่รอดและเงินเช่นนี้ส่วนใหญ่สร้างภาพยนตร์ขึ้นมาเพื่อไว้ขายสายหนัง ไม่ได้เข้าโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งในกรุงเทพฯ การลงทุนในการสร้างจะต่ำมาก กลุ่มนี้จะทำเพื่อความอยู่รอดไม่ได้ทำเพื่อศิลปะ ซึ่งเมื่อไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแล้วก็ไม่สามารถอยู่ได้ในวงการ (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

แต่อย่างไรก็ตาม ประวิทย์ แต่งอักษร ให้ความเห็นว่า แม้ว่าจะต้องยึดหลักการสร้างภาพยนตร์ที่เน้นหลักการทำงานเพื่อความอยู่รอดและเงินนี้ ก็ควรจะใส่สาระลงในภาพยนตร์บ้าง

2.2 ทักษะแบบกลางๆ ต่อหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” โดยเห็นว่าหลักการการทำงานเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เพราะ

2.2.1 หลักการทำงานที่เน้นเพื่อความอยู่รอดและเงินว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร เพราะภาพยนตร์เหล่านี้อาจจะสามารถสนองความต้องการของผู้ชมได้ (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2.2 หลักการทำงานเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องเสียหาย แต่ผู้สร้างภาพยนตร์และผู้กำกับภาพยนตร์ที่ใช้หลักการงานนี้จะต้องสำนึกถึงสาระ แก่คิด และคุณภาพ ที่จะใส่ลงในภาพยนตร์อย่างเหมาะสม ถ้าไม่มีสาระ แก่คิดอะไรเลยในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ย่อมต้องเป็นสิ่งที่ไม่ดี (โคมสุขวงศ์, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2.3 ต้องยอมรับในตอนแรกว่าภาพยนตร์ไทยเป็นธุรกิจหนึ่ง สิ่งที่คนทำภาพยนตร์ต้องการสิ่งแรกคือความอยู่รอด ซึ่งไม่เป็นสิ่งที่แปลก (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2.4 หลักการทำงานที่เน้นเพื่อความอยู่รอดและเงินว่าเป็นเรื่องปกติเพราะภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องของธุรกิจการค้า แต่เรื่องคุณภาพของภาพยนตร์จะขึ้นอยู่กับความคำนึงถึงของผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ว่าจะใส่ลงในภาพยนตร์ให้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด (รุจน์ รมณภ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

2.3 ทักษะด้านบวก ต่อหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”

บางครั้งอาจจะมีคำกล่าวที่ว่าหลักการทำงานเพื่อความอยู่รอดและเงินนี้ทำให้ภาพยนตร์ที่ออกมาไม่มีคุณภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ควรนำกฎเกณฑ์มาตรฐานศิลปะภาพยนตร์มาตัดสินงานบันเทิงที่สร้างเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ควรนำคำวิจารณ์ของกลุ่มคนบางกลุ่มมาตัดสินงานบันเทิงที่ทำให้ประชาชนทุกคนเสพยาเพราะภาพยนตร์ที่สร้างเพื่อเงินและความอยู่รอดเป็นหลักนั้น จะไม่สามารถอยู่ได้ถ้าไม่มีผู้ใดชอบ (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539) ภาพยนตร์ประเภทเน้นเพื่อความอยู่รอดและเงินนี้มีกลุ่มผู้ชมที่เป็นเป้าหมาย หลักภาพยนตร์แนวนี้ส่วนใหญ่จะเป็นภาพยนตร์แนวบู๊ ตลก โป้ เพราะฉะนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้ชมภาพยนตร์อาจจะชอบภาพยนตร์ในลักษณะที่ทำเพื่อเงินและความอยู่รอด (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2.4 ทักษะด้านลบ ต่อหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด”

หลักการทำงานที่เน้นการทำเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นเรื่องที่ไม่ดีเพราะจะทำให้ภาพยนตร์ไม่น่าสนใจ ไม่มีคุณภาพ การทำงานเพื่อความอยู่รอดและเงินเท่านั้นไม่ได้ใส่ความถูกต้องสาระลงไปนั้นทำให้รสชาติของภาพยนตร์ลดลงไป ซึ่งรวมถึงการเขียนบทไม่ดี กำกับไม่ดี สิ่งนี้จะทำให้ผู้ชมภาพยนตร์รู้สึกเบื่อ เมื่อไรที่กลุ่มเป้าหมายผู้ชมไม่ยอมรับภาพยนตร์ในลักษณะแนวที่เน้นเพื่อความอยู่รอดและเงินดังกล่าวแล้วกลุ่มผู้สร้างก็ไม่สามารถอยู่ได้ สรุปได้ว่าการทำงานที่เน้นเพื่อ “ความอยู่รอด” และ “เงิน” ของคนกลุ่มนี้ทำภาพยนตร์เพื่อหาเลี้ยงชีพ ไม่ได้ทำเพื่อศิลปะ (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2.5 ผลประการหนึ่งที่เกิดจากการใช้หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” คือ ในเรื่องการลอกเลียนแบบจากภาพยนตร์ต่างประเทศ

การลอกเลียนแบบภาพยนตร์ต่างประเทศยังเป็นหนทางที่ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยใช้ในลักษณะการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” หนทางหนึ่งนี้ประมวลได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการลอกเลียนแบบจากภาพยนตร์ต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นได้ 3 แนวคิด คือ

แนวคิดที่ 1 เป็นทัศนะแบบกลางๆ เกี่ยวกับการลอกเลียนแบบภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยให้เหตุผลว่าในสมัยก่อนจะมีน้อยมากแต่ในปัจจุบันจะมีมากขึ้น จะปรากฏอยู่ในคนรุ่นใหม่เสียมาก ถ้าจะกล่าวว่าการลอกเลียนแบบต่างประเทศเป็นเรื่องปกติทำได้เพราะศาสตร์ทางด้านภาพยนตร์เรารับมาจากต่างประเทศ ก็เป็นเรื่องที่ไม่ผิด แต่การรับศาสตร์ทางด้านภาพยนตร์เข้ามาควรรับแบบจำแนก คือ รับเทคนิคการถ่ายทำต่างๆ ได้ แต่ไม่ควรรับในแง่ของเนื้อหา เนื้อหาที่จะใช้ในภาพยนตร์ควรจะเป็นเนื้อหาที่มีความเป็นไทย สอดคล้องกับสังคมไทย แม้การลอกเลียนแบบเกิดขึ้นมาในวงการภาพยนตร์ไทยตั้งแต่อดีตแต่การพัฒนาของเก่าไม่ได้เป็นสิ่งที่ผิด แต่การลอกเลียนแบบของเก่าแล้วไม่พัฒนาปรับเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ไม่สมควร ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การลอกเลียนแบบจากภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นเรื่องที่ไม่เสียหาย แต่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม มีการใส่ความคิดของตนเองลงไป (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

แนวคิดที่ 2 เป็นทัศนะด้านบวก เกี่ยวกับการลอกเลียนแบบภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยให้เหตุผลว่าการลอกเลียนอาจจะเกิดขึ้นได้ เป็นเพราะการชมภาพยนตร์ต่างประเทศและได้รับอิทธิพลทางความคิดมา ซึ่งอาจจะไม่มีความตั้งใจที่จะลอกเลียน ซึ่งถ้ามองในแง่ความเป็นจริงแล้ว การลอกเลียนแบบเกิดขึ้นแม้ในวงการภาพยนตร์ต่างประเทศ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะเกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์ไทย แต่การลอกเลียนแบบจะดีเมื่อมีการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การลอกเลียนแบบไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ผิด เพราะถือเป็นการถ่ายเททางวัฒนธรรมความคิดซึ่งต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมที่สุด (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

แนวคิดที่ 3 เป็นทัศนะด้านลบ เกี่ยวกับการลอกเลียนแบบภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยให้เหตุผลว่าการลอกเลียนแบบนั้นไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง บางครั้งลอกผู้อื่น บางครั้งลอกตัวเองที่เป็นของเดิมไม่มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งกรณีแบบนี้ทำให้เกิดความจำเจเกิดการวนเวียนในภาพยนตร์ไม่มีสิ่งแปลกใหม่ จนในที่สุดจะกลายเป็นลักษณะภาพยนตร์น้ำเน่า ดังนั้นการลอกเลียนแบบเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำเพราะถึงลอกไปก็ทำสู้ของเดิมที่มีอยู่ไม่ได้และทำให้ภาพยนตร์ไม่มีความแปลกใหม่ แต่ถ้าจะกล่าวถึงการลอกเลียนแบบที่ปรากฏในวงการภาพยนตร์ไทยจะทำได้ไม่ดีเท่าของเดิม เพราะผู้สร้างภาพยนตร์ไทยนั้นยังมีมุมมองทางด้านศิลปะที่ไม่ลึกซึ้ง (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องหลักการทำงานเพื่อ“เงิน”และ“ความอยู่รอด”กับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องหลักการทำงานเพื่อ“เงิน”และ“ความอยู่รอด”สามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยแบ่งได้เป็น 3 ทรรศนะ คือ

(L.) หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง ซึ่งมีเหตุผลว่า

1.1 หลักการทำงานเพื่อความอยู่รอดและเพื่อเงินเท่านั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า เพราะเมื่อมีแนวทางการได้เงินเช่นนี้และมีการลอกเลียนวิธีการทำงานแบบนี้ ภาพยนตร์ที่ปรากฏออกมาก็จะมีลักษณะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สิ่งนี้มีผลทำให้วงการภาพยนตร์ไทยก็ไม่สามารถพัฒนาไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่เนื้อหา ศิลปะ และสุนทรียะ (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ในพัฒนาการภาพยนตร์ไทยว่าในปัจจุบันจะอยู่ที่ผู้กำกับภาพยนตร์และคนเขียนบทภาพยนตร์ ซึ่งถ้าเป็นคนรุ่นเก่าก็จะมีกรอบคิด ความรู้ต่างๆ ลงไป แต่ในทางตรงกันข้ามคนรุ่นใหม่จะคิดถึงความอยู่รอดและเพื่อเงินเท่านั้น ไม่ได้สนใจในเรื่องสาระเท่าที่ควร การทำงานเพื่อความอยู่รอดและเงินเท่านั้นไม่ได้ให้ความสำคัญต่อดังสาระลงไปไม่ได้สนใจเนื้อเรื่องที่จะปรากฏภาพยนตร์ว่าเป็นอย่างไรหรือความเหมาะสมของ

ภาพยนตร์เป็นอย่างไร หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” มีอยู่จริงแต่ไม่ใช่ทั้งวงการภาพยนตร์ไทย สรุปได้ว่า เมื่อใดที่ผู้สร้างแต่ละรายหันมาใช้วิธีการทำงานเช่นนี้ ภาพยนตร์ที่ออกมาก็มักจะไม่มีคุณภาพ ไม่มีสาระ (รุจน์ รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

1.3 หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ในพัฒนาการภาพยนตร์ไทย ส่งผลให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาช้า เพราะวงการจะขาดภาพยนตร์ที่สร้างความเคลื่อนไหว แปลกๆ แนวใหม่ ออกมาในวงการภาพยนตร์ จะมีแต่การทำตามกันเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

(2.) มีกลุ่มตัวอย่างบางตัวอย่างที่เห็นว่าไม่สามารถสรุปว่าหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้า โดยให้เหตุผลว่า

2.1 ไม่สามารถสรุปว่าหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้าเพราะในความเป็นจริงแล้วทั้งนายทุนหรือผู้กำกับภาพยนตร์พยายามทำในสิ่งที่ดีที่สุดที่พยายามทำภาพยนตร์ให้ดีขึ้นมาตลอด แต่ในบางครั้งความพยายามที่ได้ทำลงไป กลับไม่มีเสียงสะท้อนแห่งการติชมกลับมา (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 ไม่สามารถสรุปว่าหลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้าเพราะในจุดหนึ่งคนกลุ่มหนึ่งที่ชมภาพยนตร์ในลักษณะการทำงานเช่นนี้แล้วมีความคิดเห็นว่า ภาพยนตร์ลักษณะเช่นนี้ทำให้วงการไม่พัฒนา แต่อาจจะมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ชมแล้วเห็นว่าดี ช่วยให้ผ่อนคลายอารมณ์ได้ ก็อาจจะเป็นเรื่องที่ดีก็ได้ สิ่งที่ต้องยอมรับก็คือ การพัฒนาภาพยนตร์จะต้องสามารถพัฒนาความคิดอ่านของผู้ชมภาพยนตร์ได้ในขณะเดียวกัน การยึดเยียดภาพยนตร์ที่ไม่เป็นความต้องการของผู้ชมจะไม่เกิดประโยชน์ขึ้น เพราะฉะนั้นการจะตัดสินใจว่าภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ดีหรือไม่ ควรจะตัดสินใจจากคนกลุ่มใหญ่ ไม่ใช่จากคนกลุ่มน้อย สิ่งที่ต้องย้ำในวงการภาพยนตร์ไทยคือ การพัฒนาวงการภาพยนตร์ไทยควรจะมุ่งพัฒนาในทุกๆ ส่วน ควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจผู้ชม ซึ่งภาพยนตร์ที่น่าเสนอมจะต้องตรงกับความต้องการของผู้ชมด้วย (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

2.3 ไม่สามารถสรุปว่าหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้า เพราะในวงจรธุรกิจภาพยนตร์นั้นจะต้องมีทั้งภาพยนตร์ที่ดีและไม่ดี ภาพยนตร์ที่ดีก็มีการพัฒนากันไปมาก แต่ภาพยนตร์ที่ไม่ดียังคงไม่ดีเพราะยังหาจุดยืนในการสร้างของตนเองไม่ได้ เมื่อไรที่พบจุดยืนของตนเองก็น่าจะทำภาพยนตร์ได้ดีมากขึ้น และขณะเดียวกันภาพยนตร์ที่ดีๆ ก็มีออกมา เพียงแต่จำนวนภาพยนตร์ที่ดีๆ มีจำนวนน้อย อาจจะเป็นเพราะภาพยนตร์ที่ดีไม่ตรงกับความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ก็เป็นได้ (ปิยกุล เลาว์ณยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

2.4 ไม่สามารถสรุปว่าหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้าเพราะสิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิวัฒนาการภาพยนตร์ จะต้องประกอบด้วยกลุ่มคนเหล่านี้และกลุ่มภาพยนตร์ที่ดีมีคุณภาพ (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

(3.) หลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว

โดยมีเหตุผลว่าหลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ในพัฒนาการภาพยนตร์ไทยว่ากลุ่มบุคคลที่คิดจะอยู่รอดและทำเพียงเพื่อเงินอย่างเดียวจะมีผลทำให้วงการไม่พัฒนา แต่ถ้าอยู่รอดแล้วมีการพยายามปรับตัว พยายามใส่คุณภาพลงในภาพยนตร์ ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่จะอยู่ในวงการต่อไปได้ ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยมีโอกาสพัฒนาไปได้มาก (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดทั้ง 3 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการลอกเลียนแบบภาพยนตร์ต่างประเทศซึ่งเป็นผลจากการใช้หลักการการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” นั้น เป็นเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องเสียหาย หากแต่ผู้กำกับภาพยนตร์ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องมีสำนึกที่จะคัดแปลงสิ่งที่ลอกเลียนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ความเป็นไทย จึงสรุปเรื่องการลอกเลียนได้ว่าไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการภาพยนตร์ไทยช้า และถ้ามองถึงทัศนะโดยรวมที่มีต่อหลักการการทำงานนี้จะพบว่า หลักการทำงานนี้ไม่น่าจะเป็นเรื่องที่เสียหาย จะเป็นทรศณะแบบกลางๆ ซึ่งค่อนข้างโน้มเอียงไปทางบวก ซึ่งมีเหตุผลหลักที่เห็นได้ชัดเจนคือ

1. เป็นเรื่องปกติของวงการภาพยนตร์ทั่วโลกที่มีผู้ที่ใช้หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” เพราะทุกวงการย่อมมีภาพยนตร์ที่ดีและไม่ดี ผู้ที่สร้างภาพยนตร์ด้วยความตั้งใจให้ดี มีคุณภาพก็มีอยู่ จึงเกิดความหลากหลายในตัวภาพยนตร์ ซึ่งส่วนที่เหลือคือการเลือกชมภาพยนตร์ว่าจะเลือกชมภาพยนตร์ในลักษณะแบบใด (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ไม่ใช่เรื่องที่เสียหาย แต่ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องคิดถึงสาระ แง่คิด คุณภาพ ที่จะใส่ลงในภาพยนตร์อย่างเหมาะสม (โคม สุขวงศ์, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

3. ผู้ชมภาพยนตร์อาจจะชอบหลักการทำงานนี้ก็ว่าได้ หลักการทำงานนี้อาจจะสนองความต้องการของผู้ชมได้ เพราะภาพยนตร์ลักษณะนี้จะไม่สามารถอยู่ได้เพราะไม่มีผู้ชม (ราชนนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยช้า เพราะกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์ต้องอยู่กับความเป็นจริงคือ ต้องอยู่รอดในวงการภาพยนตร์ จึงต้องค้นหาวิธีที่จะทำให้ตนเองอยู่รอดได้ แต่ผู้ชมภาพยนตร์มักจะไม่คำนึงถึงความอยู่รอดของภาพยนตร์ ในจุดยืนของผู้ชมภาพยนตร์นั้นต้องการแต่สิ่งที่ดี ที่มีคุณภาพ แต่ผู้ชมภาพยนตร์ไม่ทราบว่า กว่าที่จะผลิตภาพยนตร์ออกมาแต่ละเรื่องต้องผ่านอุปสรรคมากมายเพียงใด และภาพยนตร์จะทำรายได้หรือไม่ สิ่งเหล่านี้ผู้ชมภาพยนตร์ไม่ได้คิดถึงอย่างใดก็ตาม ผู้สร้างที่ใช้หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” แต่เพียงอย่างเดียวในปัจจุบันนั้นมีน้อยลงมากในวงการภาพยนตร์ไทย ซึ่งสังเกตได้จากภาพยนตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะสามารถทำรายได้สูง และมีเสียงสะท้อนของคำวิจารณ์ว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งน่าจะตรงกับแนวคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ว่า “เมื่อไรที่ผู้ชมภาพยนตร์ไม่ยอมรับภาพยนตร์ในลักษณะแบบใดก็ตาม กลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์แนวนี้ก็จะไม่สามารถอยู่รอดได้” อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ที่ปรากฏอยู่ในวงการภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน อาจจะใช้หลักการทำงานเพื่อ “เงิน” และ “ความอยู่รอด” ก็เป็นไปได้ เพียงแต่ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่ลืมที่จะหยิบสาระ แง่คิด ความสนุกสนานใส่ลงในภาพยนตร์ ภาพยนตร์ไทยจึงดูมีคุณภาพมากขึ้น

3 ความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องในภาพยนตร์ไทยมีลักษณะที่คล้ายๆ กันเสมอ สิ่งนี้มีผลกระทบต่อผู้ชมภาพยนตร์ไทย ที่มักจะเรียกภาพยนตร์ไทยว่าเป็นภาพยนตร์ประเภท “น้ำเน่า” จากการประมวลความคิดจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ผู้วิจัยพบว่า มีแนวคิดแยกออกเป็น 4 แนวคิดคือ

- 3.1 ลักษณะทั่วไปของภาพยนตร์น้ำเน่าไทย
- 3.2 สาเหตุของความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่อง
- 3.3 แนวทางแก้ไขความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่อง
- 3.4 แนวโน้มภาพยนตร์ไทยน้ำเน่า

รายละเอียดของแต่ละหัวข้อจะกล่าวต่อไป

3.1 ลักษณะทั่วไปของภาพยนตร์น้ำเน่าไทย

ความหมายของน้ำเน่าในลักษณะของผู้สร้างจะหมายถึง ภาพยนตร์ที่สร้างแบบสุกเอาเผากิน มีเงินทุนในการผลิตต่ำ ไม่คำนึงถึงคุณภาพของภาพยนตร์ ไม่คิดถึงส่วนรวมในวงการภาพยนตร์ไทย (จากการสัมภาษณ์ รุจน์ วัฒนภพ, 14 กุมภาพันธ์ 2539) ในเวลาที่พูดถึงน้ำเน่าจะหมายถึงภาพยนตร์ไทยที่เน้นความบันเทิง แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ยื่น (จากการสัมภาษณ์ ปิยะกุล เลาวัฒนยศิริ, 17 กุมภาพันธ์ 2539) สิ่งนี้ต้องขึ้นอยู่กับผู้สร้างว่าจะสร้างอะไรออกมา คนไทยมีพื้นฐานที่ผูกพันกับครอบครัว เพราะฉะนั้นความเป็นน้ำเน่าที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องในครอบครัวทั้งสิ้น (จากการสัมภาษณ์ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน, 13 กุมภาพันธ์ 2539) ผู้ที่ใช้คำว่าน้ำเน่านั้นพูดในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม เพราะมักจะใช้กับภาพยนตร์ไทยเป็นส่วนใหญ่แต่ไม่ใช้กับภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วภาพยนตร์ต่างประเทศก็มีลักษณะน้ำเน่าเช่นกัน (จากการสัมภาษณ์ รุจน์ วัฒนภพ, 14 กุมภาพันธ์ 2539)

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่เกิดกับวงการภาพยนตร์ทั่วโลกคือ ภาพยนตร์ที่ทำรายได้สูงกับภาพยนตร์ที่มีคุณภาพได้รับการยกย่อง มักจะเป็นภาพยนตร์คนละเรื่องเสมอ ภาพยนตร์คุณภาพมักจะไม่ทำรายได้ ส่วนใหญ่จะเป็นภาพยนตร์ที่ผู้ชมทั่วไปพูดว่าดูแล้วไม่เข้าใจ ในวงการภาพยนตร์ต่างประเทศก็มีความเป็นน้ำเน่าเช่นกัน แต่ภาพยนตร์ต่างประเทศมีการนำเสนอที่ดีกว่าภาพยนตร์ไทย ปริมาณภาพยนตร์น้ำเน่าที่พอเหมาะกับความต้องการของผู้ชมภาพยนตร์จะเป็นเรื่องที่ดี แต่ถ้ามีมากเกินไปความต้องการก็จะกลายเป็นน้ำเน่า อยู่กับที่ไม่มีการพัฒนา และในที่สุดก็จะมีผู้สร้างบางส่วนที่ต้องปิดตนเองลง เพราะไม่มีการพัฒนา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ไม่สามารถอยู่

รอดในวงการภาพยนตร์ไทยได้ จะเหลือแต่บุคคลที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของผู้ชมภาพยนตร์เท่านั้น(ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

3.2 สาเหตุของความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่อง สามารถแยกสาเหตุได้ 4 ประเด็นคือ

3.2.1 สาเหตุจากรัฐบาล

สาเหตุความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่องเพราะผู้สร้างไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ได้หลากหลายเพราะมีพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ อยู่เป็นตัวจำกัดกรอบความคิดสร้างสรรค์ จำกัดแนวเนื้อเรื่องที่จะใช้เป็นบทภาพยนตร์ ดังนั้นไม่สามารถจะกล่าวโทษถึงผู้สร้างภาพยนตร์ได้ว่าเป็นผู้ที่สร้างความเป็นน้ำเน่า เพราะผู้สร้างภาพยนตร์ก็ต้องการสร้างงานภาพยนตร์ดีๆ แต่เนื้อเรื่องที่ถูกจำกัดโดยพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทำให้ไม่สามารถสร้างได้ (บัณฑิต อุทธิธกุล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

3.2.2 สาเหตุจากการไหล่หลักการตลาดและเศรษฐกิจ

ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

(ก) ผู้สร้างเน้นที่จะสร้างเพื่อเงินและความอยู่รอดไม่กล้าแหวกแนวตลาดที่เป็นอยู่เพราะเสี่ยงต่อการขาดทุน จึงสร้างภาพยนตร์แนวเดิมๆ ออกมา (จิรบุญย์ ทัศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) ทุกยุคสมัยจะมีผู้ที่สร้างภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จได้รายได้มากมาย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีการทำตามกัน เพราะการทำตามกันจะเสี่ยงต่อการขาดทุนน้อยมาก (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

(ค) กลุ่มผู้สร้างสร้างภาพยนตร์แนวน้ำเน่าเพราะสร้างภาพยนตร์ลักษณะนี้แล้วได้เงิน แต่ถ้าทำแนวอื่นมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดทุน (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

(ง) เมื่อไรที่มีการสร้างภาพยนตร์ที่แหวกแนวออกไป ถ้าไม่มีผู้ชมไปชมก็จะถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพราะฉะนั้นการดูตลาด ความต้องการของผู้ชมจึงมีส่วนสำคัญมาก (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

(จ) การสร้างภาพยนตร์นำเสนอออกมาตามความต้องการของคนดู และเมื่อภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ทำรายได้สูง ก็จะเกิดสิ่งที่สร้างความเข้าใจผิดในเรื่องของภาพยนตร์ไทย คือ การชมและยอมรับในภาพยนตร์แบบผิดๆ ภาพยนตร์ที่ทำเงินมากอาจจะเป็นภาพยนตร์ที่ไม่ดี ไม่มีคุณภาพ แต่ถ้าได้รับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มากๆ อาจจะได้รายได้มาก และเกิดการยกย่องแบบผิดๆ (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

3.2.3 สาเหตุจากผู้ชมภาพยนตร์

ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

(ก) ผู้ชมภาพยนตร์มีความต้องการภาพยนตร์ลักษณะนำเสนอ ผู้สร้างจึงสร้างภาพยนตร์สนองความต้องการของผู้ชมเนื่องจากเห็นว่าถ้าสร้างแหวกแนวความต้องการของตลาดผู้ชมแล้วจะมีโอกาสขาดทุนสูง เมื่อไรที่มีการสร้างภาพยนตร์แหวกแนวออกมา ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ มักจะไม่ประสบความสำเร็จ ขาดทุน สิ่งนี้มีส่วนทำให้ผู้กำกับภาพยนตร์หลายท่านรวมทั้งนายทุนต้องสร้างภาพยนตร์ออกมาแนวเดิมที่ตลาดต้องการเพื่อกันการขาดทุน ทั้งๆ ที่เป็นภาพยนตร์ดีๆ หลายๆ เรื่องในอดีต แต่ไม่มีผู้ชมไปชม ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ จึงขาดทุนทั้งๆ ที่ไม่ใช่ภาพยนตร์นำเสนอ สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่คอยยั้งความคิดของผู้สร้างในการสร้างภาพยนตร์อยู่เสมอ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าวงการภาพยนตร์ไทยไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ในแนวอื่นๆ ได้ เนื่องจากมีผู้พยายามเปลี่ยนแนวการสร้างภาพยนตร์ในหลายๆ ครั้ง แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จ ขาดทุน และกลับต้องกลับมาสร้างภาพยนตร์ในแนวตลาดเดิมๆ (รุจน์ รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) ในอดีตผู้ชมภาพยนตร์ในต่างจังหวัดจะเป็นตัวกำหนดแนวของภาพยนตร์ ในปัจจุบันกลุ่มวัยรุ่นจะเป็นตัวกำหนดแนวของภาพยนตร์เพราะกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีอำนาจในการซื้อสื่อภาพยนตร์มากที่สุดผู้สร้างภาพยนตร์ทำตามความต้องการของผู้ชม ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ดี เพราะจะทำให้เกิดความซ้ำซาก จำเจในวงการภาพยนตร์ไทยและกลายเป็นภาพยนตร์นำเสนอในที่สุด ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือ ภาพยนตร์ที่ทำรายได้ดีในกรุงเทพฯ ก็สามารถฉายและทำเงินได้ดีในต่างจังหวัด แต่ถ้าเป็นอดีต ภาพยนตร์ที่ทำเงินในกรุงเทพฯ จะไม่ทำเงินในต่างจังหวัด เพราะฉะนั้นความหลากหลายในเรื่องของภาพยนตร์ยังมีน้อยลง เนื่องจากเน้นการสร้างภาพยนตร์ในกรุงเทพฯ แล้วก็สามารถฉายได้ในต่างจังหวัดด้วย (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ก) สาเหตุที่เกิดภาพยนตร์น้ำเน่าเพราะการรับรู้แบบฉาบฉวยของผู้ชม ไม่คำนึงถึงภาพยนตร์ในส่วนใดๆ เลย ยกเว้นนักแสดง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นเพราะความดัง ความเป็นที่รู้จักของนักแสดงซึ่งผู้ชมภาพยนตร์ส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงส่วนอื่นๆ สิ่งนี้ถือเป็นการรับรู้แบบฉาบฉวยของผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งจะส่งผลที่ไม่ดีต่อการพัฒนาวงการภาพยนตร์ไทย ซึ่งผู้ชมภาพยนตร์มักจะสนใจในส่วนนักแสดงในเรื่องมากกว่าเนื้อหาที่น่าสนใจ ไม่ต้องการคุณภาพของภาพยนตร์ แต่ขอให้ภาพยนตร์สนุก มีสีสันมีนักแสดงที่ชื่นชอบแสดงก็พอ ซึ่งสิ่งนี้ส่งผลให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาได้ยาก เพราะเห็นได้ชัดว่า ผู้สร้างภาพยนตร์มักจะพูดเสมอว่า ภาพยนตร์ลักษณะนี้เป็นความต้องการของผู้ชม แม้จะมีภาพยนตร์ในลักษณะนี้มาก ๆ ก็ยังขายได้ สิ่งนี้มีผลกระทบทำให้วงการภาพยนตร์ไม่พัฒนา (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

3.2.4 สาเหตุจากผู้สร้างภาพยนตร์

ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

(ก) ผู้สร้างภาพยนตร์ที่มีเงินทุนแต่ขาดความรู้ในเรื่องภาพยนตร์ มักจะใช้อำนาจสร้างภาพยนตร์ออกมา โอกาสที่ภาพยนตร์จะเป็นน้ำเน่าจึงมีมาก (รุจน์ รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) เป็นเพียงข้ออ้างของผู้สร้างที่คิดเอาเองว่าผู้ชมมีความต้องการชมภาพยนตร์น้ำเน่า ซึ่งในความเป็นจริงน่าจะเป็นเพราะผู้สร้างภาพยนตร์มีโลกทัศน์แคบในการสร้างภาพยนตร์ จึงสร้างภาพยนตร์ซ้ำๆ ออกมา (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

(ค) ความเป็นน้ำเน่าที่ปรากฏอยู่อาจเป็นเพราะผู้สร้างภาพยนตร์ยังเข้าใจผิดว่าผู้ชมชอบภาพยนตร์น้ำเน่า แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้ชมชอบความบันเทิงไม่ใช่ความเป็นน้ำเน่า ซึ่งในความบันเทิงนั้นผู้สร้างภาพยนตร์อาจจะแฝงสาระให้ผู้ชมได้ (ปิยกุล เลาว์ณย์ศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

3.3 แนวทางแก้ไขความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่อง

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเรื่องแนวทางแก้ไขออกเป็น 2 แนวทางคือ

3.3.1 กลุ่มที่มีความคิดเห็นที่ไม่จำเป็นต้องแก้ไขความเป็นน้ำเน่าในเรื่อง โดยให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็นต้องแก้ไขลักษณะความเป็นน้ำเน่าได้ เพราะความเป็นน้ำเน่าที่ถูกถ่ายทอดออกมา ก็คือชีวิตจริงของมนุษย์ เพราะฉะนั้นถ้าตัดเนื้อหาที่เป็นชีวิตจริงของมนุษย์ในจุดนี้ออกไป ก็ไม่มีเนื้อหาอะไรที่จะนำมาสร้างภาพยนตร์ได้ เพราะถ้าคิดดูจริงๆ แล้วความเป็นน้ำเน่าไม่ได้เกิดจากเนื้อเรื่องที่ไม่ดี แต่ในความเป็นน้ำเน่านั้นเป็นเพราะวิธีการนำเสนอไม่ดี ฉะนั้นถ้าทำให้ดีในส่วนการนำเสนอ ก็จะเป็นภาพยนตร์น้ำเน่าที่ดีได้ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

3.3.2 กลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าจะมีการแก้ไข พัฒนา ความเป็นน้ำเน่า ด้านเนื้อเรื่อง ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ดังนี้

3.3.2.1 แก้ไขพัฒนาเรื่องรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหา

ในความเป็นจริงแม้เนื้อเรื่องจะมีโครงเรื่องซ้ำ เป็นน้ำเน่าก็ตาม แต่ถ้ามีรูปแบบการนำเสนอใหม่ๆ ขึ้นมา ย่อมเป็นภาพยนตร์ที่น่าสนใจ ผู้กำกับภาพยนตร์จะสามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ แต่ต้องคำนึงถึงเสมอว่ากลุ่มเป้าหมายจะยอมรับภาพยนตร์หรือไม่ซึ่งถ้ายอมรับก็ถือว่าเป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จ แต่ถ้ากลุ่มผู้ชมกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายไม่ยอมรับก็ไม่ได้ถือว่าไม่ได้ประสบความสำเร็จ เพราะไม่มีใครที่สามารถสร้างภาพยนตร์ออกมาทำให้ผู้ชมภาพยนตร์ทุกคนพอใจได้ อย่างไรก็ตามถ้าต้องการจะแก้ไขความเป็นน้ำเน่า จะต้องเริ่มแก้ในส่วนของบทภาพยนตร์ เพราะมีภาพยนตร์ที่เนื้อเรื่องเป็นน้ำเน่า แต่สามารถทำบทภาพยนตร์ได้ดี จนผู้ชมยอมรับ (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

3.3.2.2 แก้ไขพัฒนาในบทบาทของผู้สร้างภาพยนตร์

แนวทางนี้คือการใส่สาระลงในภาพยนตร์อย่างเหมาะสม เป็นหน้าที่ของผู้ที่ทำภาพยนตร์ ผู้สร้างไม่จำเป็นต้องสร้างตามความต้องการของผู้ชมเสมอไป เพราะถ้าทำแล้วและมีการทำกันมากเกินไป จะเป็นการทำลายตลาดผู้ชมโดยรวม เพราะจะมีแต่กลุ่มที่เป็นเป้าหมายของภาพยนตร์จริงๆ มาชม แต่กลุ่มอื่นๆ ที่ไม่เป็นกลุ่มเป้าหมายจะไม่มาชมภาพยนตร์ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

3.3.2.3 แก้ไขโดยการยกย่องภาพยนตร์ที่ดี

แนวทางแก้ไขความเป็นน้ำเน่าคือการยกย่องภาพยนตร์ที่ดี มีคุณภาพซึ่งจะมีผลต่อวงการภาพยนตร์ไทยคือ จะมีกระแสของภาพยนตร์ที่ดีมีคุณภาพมาต่อต้านกระแสของภาพยนตร์ที่เป็นน้ำเน่า แต่ในปัจจุบันกระแสของความเป็นภาพยนตร์น้ำเน่ายังเป็นกระแสหลักที่ส่งผลถึงแนวของภาพยนตร์ว่ามีลักษณะเดียวกัน เนื่องจากภาพยนตร์น้ำเน่าที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบันเป็นภาพยนตร์ที่ทำรายได้สูง (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

3.3.2.4 แก้ไขโดยการยกเลิกพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์

การแก้ไขความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่องทำได้โดยยกเลิกพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์หรือขยายขอบเขตพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ให้มีความกว้างมากขึ้น การที่ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นน้ำเน่า เป็นผลมาจากการไม่ได้รับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ เนื่องมาจากมีระบบตรวจพิจารณาภาพยนตร์มาเป็นกรอบจำกัด ถ้าสามารถยกเลิกระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ได้เหมือนเช่นสื่ออื่นๆ หรือสามารถขยายขอบเขตการกำหนดให้กว้างขึ้น จากจุดนั้นจะสามารถสร้างภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อเรื่องที่มีความหลากหลายมากขึ้น วงการภาพยนตร์ไทยก็จะมีโอกาสพัฒนามากขึ้น ซึ่งผลจากการได้รับอิสรภาพทางความคิดจากจุดนี้ อาจจะมีผลสืบเนื่องไปถึงกลุ่มผู้ชมได้ เมื่อมีเนื้อเรื่องที่หลากหลายกลุ่มผู้ชมก็จะกว้างขึ้น หลากหลายขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้ชมวัยรุ่น สำหรับในดับบทกฎหมายอาญาจะมีข้อจำกัดเหล่านี้อยู่และมีการระบุโทษไว้ในหลายๆ กรณี เช่นกรณีที่เป็นผลเสียต่อศีลธรรมของชาติ มีความเสื่อมเสียต่อประเทศ เป็นต้น เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่จะมาซ้ำซ้อนแน่นอนเมื่อไม่มีพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ก็จะสามารถสร้างภาพยนตร์ได้หลากหลายเนื้อหา แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายอาญา แต่โอกาสที่วงการภาพยนตร์ไทยจะพัฒนาจึงมีมากขึ้น (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

3.4 แนวโน้มภาพยนตร์ไทยน้ำเน่า

จากการรวบรวมความคิดเห็นที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์พบว่า แนวโน้มของภาพยนตร์ไทยยังคงอยู่ต่อไป โดยมีข้อสนับสนุนดังต่อไปนี้

3.4.1 ภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นน้ำเน่ายังคงปรากฏอยู่ในวงการภาพยนตร์ไทยต่อไปถ้าตลาดผู้ชมยังจำกัดเป็นตลาดวัยรุ่นเช่นในปัจจุบัน (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

3.4.2 ภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นน้ำเน่ายังคงปรากฏอยู่ในวงการภาพยนตร์ไทยต่อไปถ้าพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ยังเป็นเช่นในปัจจุบันคือเป็นกรอบจำกัดเนื้อหาที่จะใช้ในภาพยนตร์ (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

3.4.3 ความเป็นน้ำเน่ายังคงอยู่ในวงการภาพยนตร์ต่อไป トラบโดที่ผู้ชมยังชอบรับสารที่ไม่มีคุณภาพอยู่ ภาพยนตร์อย่างไม่มีเหตุผล ภาพยนตร์เพราะความคลั่งไคล้ในตัวนักแสดงเป็นหลัก (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

3.4.4 สิ่งที่ต้องยอมรับคือ ภาพยนตร์น้ำเน่าจะมีอยู่ต่อไป แต่จะเป็นยุคๆ เช่นในอดีตเคยมียุคของภาพยนตร์น้ำเน่าแบบแม่ตัวลูกสะใจ แต่ในปัจจุบันเป็นยุคของภาพยนตร์วัยรุ่น แต่เมื่อใดที่ความเป็นน้ำเน่าแบบวัยรุ่นถึงจุดอิ่มตัว ก็จะกลายเป็นภาพยนตร์น้ำเน่าในแนวอื่นๆ ต่อไป (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

3.4.5 ภาพยนตร์ในแนวน้ำเน่าจะยังมีอยู่ต่อไปอีกนาน แต่แนวโน้มของภาพยนตร์ไทยยังจะดีขึ้น เพราะในปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่เข้ามาในวงการมากขึ้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในภาพยนตร์จริงๆ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่องกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่องสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทักษะที่เห็นว่าความเป็นน้ำเน่าด้านเนื้อเรื่องทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งโดยมีเหตุผลว่า

1.1 การที่เนื้อหาซ้ำเป็นเพราะปัญหาพระราชบัญญัติตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งเป็นกำแพงกั้นทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 ในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่ผู้นำในเนื้อเรื่องที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยไม่พัฒนา แต่เป็นเพราะผู้ที่คิดทำเรื่องเหล่านี้ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยไม่พัฒนาเนื่องจากผู้สร้างภาพยนตร์ที่คิดจะสร้างภาพยนตร์ออกมาไม่ต้องการเสี่ยงต่อการขาดทุน เพราะฉะนั้นผู้นำจึงเป็นผลจากความคิดของผู้สร้าง แต่สิ่งที่ทำได้คือ การนำเสนอที่ดี แปลกใหม่ ก็สามารถทำให้ภาพยนตร์เนื้อหานำเป็นภาพยนตร์ที่ดีได้ (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

1.3 ความเป็นผู้นำทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า เพราะเนื้อเรื่องที่ใช้สร้างภาพยนตร์มีจำกัด แต่เมื่อไรที่วงการภาพยนตร์ไทยได้รับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ดังเช่นสื่ออื่นๆ ได้รับ วงการภาพยนตร์ไทยก็จะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ความเป็นผู้นำซ้ำซากก็จะน้อยลง (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.4 ผู้นำมีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาช้า เพราะการเสนอเรื่องที่ย้ำแต่ทำเงินทำให้เนื้อเรื่องใหม่ๆ แทรกเข้ามายาก จึงส่งผลให้ผู้สร้างไม่กล้าเปลี่ยนแนวภาพยนตร์ เป็นผลทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

1.5 ผู้นำในแต่ละยุคที่เกิดขึ้น มีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาช้า เพราะในแต่ละยุคจะมีการทำตามกันซึ่งจะไม่มีการพัฒนา มีแนวทางแก้ไขอยู่ที่ตัวผู้สร้างภาพยนตร์ซึ่งควรจะเปลี่ยนมุมมองใหม่ให้กับสังคมปัจจุบัน คือภาพยนตร์วัยรุ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน บางครั้งไม่ได้สร้างแนวคิด สาระให้กับสังคม ผู้กำกับควรจะประสานระหว่างความเป็นภาพยนตร์วัยรุ่นและสาระที่จะให้กับสังคม (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ทัศนะที่เห็นว่าความเป็นผู้นำด้านเนื้อเรื่องทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่าเนื้อหาความเป็นผู้นำไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ภาพยนตร์ไม่พัฒนา เพราะผู้นำมีเป็นยุคๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม แม้เนื้อหาจะซ้ำกัน แต่ถ้ามีการนำเสนอที่มีความแตกต่าง มีมุมมองที่แตกต่าง ก็จะสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

หากประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความเป็นผู้นำด้านเนื้อเรื่องจะมีอยู่ต่อไปในวงการภาพยนตร์ไทยอย่างแน่นอน เพียงแต่จะมีการเปลี่ยนยุคของความเป็น

นำเสนอเท่านั้น ความเป็นนำเสนอในเรื่องที่ซ้ำกันนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้าก็จริง แต่สาเหตุหลักน่าจะมาจากผู้สร้างภาพยนตร์ ที่คิดสร้างแต่ภาพยนตร์ลักษณะเดียวออกมา ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อเรื่องที่ซ้ำ แต่สิ่งที่น่าแปลกใจคือภาพยนตร์ก็ยังทำรายได้จากผู้ชมอยู่ ทำให้เนื้อเรื่องใหม่ๆ แทรกเข้ามายาก ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่กล้าเปลี่ยนแนวการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งสิ่งนี้น่าจะเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า

4 การขาดเทคนิคและกลวิธีนำเสนอ

เทคนิคและกลวิธีการนำเสนอที่เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นมามีคุณภาพ ภาพยนตร์ไทยกำเนิดมานานถึง 73 ปี น่าจะมีการพัฒนาทางด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอ ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเทคนิคและวิธีการนำเสนอได้ดังนี้

- 4.1 กลุ่มที่คิดว่าวงการภาพยนตร์ไทยยังขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอ
 - 4.2 กลุ่มคนที่คิดว่าเทคนิคที่ใช้ในภาพยนตร์มีการพัฒนา
 - 4.3 กลุ่มคนที่คิดว่าเทคนิคในบางส่วนยังไม่จำเป็นสำหรับวงการภาพยนตร์ไทย
 - 4.4 กลุ่มคนที่คิดว่ากลวิธีการนำเสนอยังไม่มีการพัฒนา
- รายละเอียดของแนวคิดจะนำเสนอดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มที่คิดว่าวงการภาพยนตร์ไทยยังขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอ มีสาเหตุมาจาก

4.1.1 การขาดความรู้ทางด้านภาพยนตร์อย่างแท้จริง

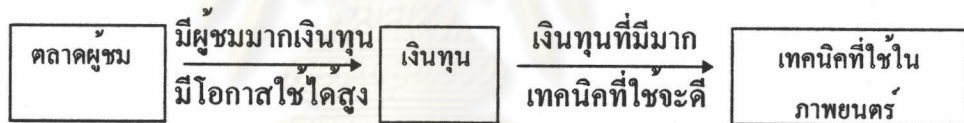
การขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ทางด้านภาพยนตร์อย่างแท้จริง เพราะในอดีตไม่มีสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์โดยตรง แต่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในกองถ่ายเท่านั้น วิธีการจดจำ เรียนรู้จากประสบการณ์นั้นครูผู้สอนทำอะไร ผู้ที่เรียนก็จะทำตาม จะมีเพียงเท่านั้นไม่มีการพลิกแพลงสร้างความแปลกใหม่ และในบางครั้งผู้ที่สอนสมัยก่อน เวลาสอนก็จะมีความรู้อย่างหนึ่ง แต่ในความเป็นจริงผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้ทั้งหมดที่ผู้สอนรู้ จะรับได้เฉพาะวิธีการที่สอนเท่านั้น เพราะฉะนั้นเทคนิคจึงเกิดการซ้ำซากไม่มีการพัฒนา (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

4.1.2 ขอบจำกัดทางด้านเทคนิคที่เกิดมาจากข้อจำกัดด้านเงินทุน

แนวทางแก้ไขเรื่องการขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอ นั้น ตราบโดที่ผู้ชมภาพยนตร์ยังเป็นเพียงคนไทย การลงทุนที่มากจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก แต่การสร้างภาพยนตร์อาจทำได้ดีถ้ามีแนวทางการจัดการวางแผนที่ดี โดยใช้เทคนิคในการถ่ายทำให้น้อย เพื่อเป็นการประหยัดงบการลงทุน แต่มาเน้นกลวิธีการนำเสนอ การเล่าเรื่อง ให้ภาพยนตร์มีความน่าสนใจ ซึ่งในส่วนนี้ไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนสูง แต่ใช้ความคิดของผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น (จิรบุณย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

เรื่องของเทคนิคในภาพยนตร์นั้นเป็นผลมาจากเงินทุนที่ใช้ในการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งเงินทุนก็มีผลต่อเนื่องมาจากตลาดผู้ชมภาพยนตร์

รูปภาพที่ 2. ผู้ชมภาพยนตร์มีส่วนกำหนดเทคนิคที่ใช้ในภาพยนตร์

ในจุดนี้มีความหมายว่า ถ้าตลาดของผู้ชมกว้าง มีผู้ชมมาก เงินทุนที่ใช้ในการลงทุนก็จะยิ่งมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ เทคนิคที่รู้อะไรก็มีโอกาสจะรู้อะไรได้สมบูรณ์มากขึ้น เพราะเรื่องของเทคนิคนั้นจะเป็นเรื่องของค่าใช้จ่ายโดยตรง เงินทุนสูงจะรู้อะไรได้มาก แต่เงินลงทุนต่ำเทคนิคที่รู้อะไรจะถูกจำกัด ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลกล่าวว่าเรื่องของเทคนิคที่รู้อะไรในวงการภาพยนตร์จะโยงไปถึงเรื่องของต้นทุนและผู้ชมภาพยนตร์ เริ่มจากตัวผู้ชมเมื่อมีผู้ชมชมภาพยนตร์มากขึ้น ในเรื่องต่อๆ ไป โอกาสในการลงทุนก็จะยิ่งมากขึ้น เมื่อเงินลงทุนในการสร้างมีมากขึ้น เทคนิคที่รู้อะไรจะใช้ในภาพยนตร์ก็สามารถทำได้มากขึ้น

4.2 กลุ่มคนที่คิดว่าเทคนิคที่รู้อะไรในภาพยนตร์มีการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่างกล่าวขำว่าเป็นเทคนิคต่างๆ ไป เช่นการถ่ายทำ มุมกล้อง การจัดแสง เป็นต้น มีการพัฒนาไปมาก (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

4.3 กลุ่มคนที่คิดว่าเทคนิคในบางส่วนยังไม่จำเป็นสำหรับวงการภาพยนตร์ไทย

การใช้เทคนิคพิเศษไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยช้าเพราะเทคนิคพิเศษยังไม่มีควมจำเป็นสำหรับวงการภาพยนตร์ไทย เพราะกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ไทยยังจำกัดอยู่ในวงแคบ เงินทุนในการสร้างภาพยนตร์ก็ไม่สามารถเพิ่มได้ วงการภาพยนตร์ไทยจึงยังไม่พร้อมกับการใช้เทคนิคพิเศษ (ราเชนทร์ ลีมิตระกุล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

รૂจน์ รมภมมีความคิดเห็นว่าเรื่องของการใช้เทคนิคพิเศษยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับวงการภาพยนตร์ไทย เพราะการใช้เทคนิคพิเศษต้องใช้เงินลงทุนสูงมาก วงการภาพยนตร์ไทยยังไม่พร้อมในเรื่องนี้ วงการภาพยนตร์ไทยไม่สามารถสร้างภาพยนตร์ที่เป็นแนวแฟนตาซี (Fantasy) ได้ เพราะต้องใช้เงินลงทุนสูงมากและตลาดการฉายภาพยนตร์ไทยยังแคบอยู่

4.4 กลุ่มคนที่คิดว่ากลวิธีการนำเสนอยังไม่มีการพัฒนา

กลุ่มคนที่คิดว่ากลวิธีการนำเสนอยังไม่มีการพัฒนา สามารถสังเกตได้จากกลวิธีการนำเสนอ การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยไม่เปลี่ยนแปลง ยืดเยื้อ วิธีการคิด การเรียบเรียง บางครั้งการตัดต่อภาพให้กระชับ รวบรวม ดำเนินเรื่องรวดเร็วไม่สามารถทำได้เพราะผู้ชมภาพยนตร์ไทยไม่ชอบไม่ยอมรับ การนำเสนอเนื้อหาโดยจับทบทอกผู้ชมให้เข้าใจ จับทบทอกเรื่องราวมากกว่าจะใช้ภาพ ทั้งๆ ที่สื่อภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงสามารถที่จะสื่อความหมายได้ดี เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้สร้างภาพยนตร์ไม่มีความเข้าใจในการใช้สื่อภาพยนตร์ให้เต็มประสิทธิภาพ (ปิยกุล เลาว์ฉยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539) ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

4.4.1 การขาดสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์โดยตรง (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

4.4.2 การขาดผู้รู้ทางด้านภาพยนตร์ ที่เข้าใจในศิลปะภาพยนตร์อย่างแท้จริง (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

4.4.3 การพัฒนาในส่วนการนำเสนอมีการพัฒนาที่เล็กที่ละน้อยเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ไม่มีความต่อเนื่องแต่จะมีการพัฒนาเป็นช่วงๆ ไม่มีส่วนเชื่อมโยงกันระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีผลทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า (ประวิทย์ แดงอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องการขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องการขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทักษะที่เห็นว่าขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอเป็นปัจจัยทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่า

1.1 แม้บางเรื่องจะมีความพยายามทำเทคนิคให้ดี แต่ดูเหมือนผู้สร้างยังไม่เข้าใจเทคนิคที่ใช้ดีพอ ทำให้ภาพยนตร์ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการขาดเทคนิคนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คุณภาพภาพยนตร์ไทยสู่ภาพยนตร์ต่างประเทศไม่ได้ (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 กลวิธีการนำเสนอ การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยไม่เปลี่ยนแปลง ยืดเยื้อ ซึ่งปัจจัยนี้มีผลทำให้พัฒนาการหยุดนิ่ง (ปิยกุล เลาว์ฉัยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

1.3 ภาพยนตร์ไทยมีปัญหาเรื่องการนำเสนอบทภาพยนตร์ วิธีการคิด การเรียบเรียง บางครั้งการตัดต่อภาพให้กระชับ รวบรวม ดำเนินเรื่องรวดเร็วไม่สามารถทำได้เพราะผู้ชมภาพยนตร์ไทยไม่ชอบ ไม่ยอมรับ (บรรจง โกศลวิวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

1.4 วงการภาพยนตร์ไทยจะนำเสนอเนื้อหาโดยใช้บทบอกผู้ชมให้เข้าใจ ใช้บทพูดบอกเรื่องราวมากกว่าจะใช้ภาพเพราะฉะนั้นการนำเสนอของภาพยนตร์ไทยมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยช้า (ปิยกุล เลาว์ฉัยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

1.5 การพัฒนาในส่วนการนำเสนอมีการพัฒนาที่ละเอียดที่ละน้อยเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ไม่มีความต่อเนื่องแต่จะมีการพัฒนาเป็นช่วงๆ ดังในอดีตที่ปรากฏ เช่น ช่วงของหม่อมเจ้าชาติเรณิมยุคล ช่วงของเป็ยก โปสเตอร์ ช่วงของชนะ คราประยูร ช่วงของยุทธนา มุกดาสนิท ช่วงของเพิ่มพล เชยอรุณ ช่วงของอังเคลและบี๊ต เป็นต้นซึ่งคนกลุ่มนี้ทำให้เกิดรูปแบบใหม่ในการนำเสนอ แต่พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยไม่ต่อเนื่องเพราะ ต่างคนต่างมีพื้นฐานกันคนละแบบ มีแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แล้วทำสิ่งที่ต้องการตามความคิดของตนเอง ไม่มีส่วนเชื่อม

โยงกันในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งความไม่เชื่อมโยงนี้มีผลทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ทัศนะที่เห็นว่าการขาดเทคนิคและกลวิธีการนำเสนอเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า

2.1 ความคิดเห็นว่าการภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนาเทคนิคมาก ซึ่งจะหมายถึงเรื่องของเทคนิคการถ่ายทำ มุมกล้อง ช่วงหลังๆ ที่มีบุคลากรใหม่ๆ เข้ามาคือช่วงคุณยุทธนา มุกดาสนิท เทคนิคเริ่มพัฒนาได้มาก พัฒนารวดเร็ว ซึ่งเป็นเทคนิคทางด้านกรถ่ายทำ มุมกล้องเป็นส่วนใหญ่ สรุปได้ว่าเรื่องของเทคนิคในการถ่ายทำในวงการภาพยนตร์ไทยไม่ได้ขาดในจุดนี้ เพราะปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้นมากในด้านการถ่ายทำ มุมกล้อง เป็นต้น มีความเป็นสากลมากขึ้น (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 ในอดีตจะเป็นการนำเสนอที่เรียบง่ายลำดับตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบ แต่ ปัจจุบันมีการนำเสนอที่แตกต่างขึ้น ซับซ้อนมากขึ้น มีการพลิกแพลงการดำเนินเรื่อง การย้อนเรื่องเพิ่มแง่มุมให้ผู้ชมต้องคิดต้องติดตามตลอดเวลา (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

2.3 การนำเสนอยังไม่มีความแปลกใหม่ ยังคงมีลักษณะเดิมๆ ซึ่งมีผลทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า สิ่งนี้โยงไปถึงในอดีตที่ผ่านมาไม่มีการเรียนการสอนด้านภาพยนตร์ ทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า แต่ในปัจจุบันมีการเรียนการสอนทางด้านนี้มากขึ้น น่าจะมีส่วนทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้เร็วขึ้น (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 1 กุมภาพันธ์ 2539)

2.4 วงการภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้นในเรื่องของการนำเสนอ สิ่งเหล่านี้จะพัฒนาไปมากพร้อมกับความสามารถของคนรุ่นใหม่ ซึ่งถ้ามองจากปัจจุบันน่าจะมีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้น (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 1 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเทคนิคการถ่ายทำต่าง ๆ เช่น มุมกล้อง การจัดแสง ฯลฯ ในวงการภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนาไปมาก แต่เทคนิคพิเศษ (Special Effect) ยังไม่มีการพัฒนาไปเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งนี้ยังไม่ใช่ว่าสิ่งจำเป็นสำหรับวง

การภาพยนตร์ไทยนัก เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้เงินลงทุนในการสร้างภาพยนตร์สูงมาก แต่ในเรื่องของกลวิธีการนำเสนอยังไม่มีการพัฒนาไปเท่าที่ควร ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยช้า แต่อย่างไรก็ดีแนวโน้มของพัฒนาการในด้านการนำเสนอและในเรื่องของเทคนิคน่าจะมีการพัฒนาไปได้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยของคนรุ่นใหม่ ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาพยนตร์อย่างแท้จริง ซึ่งถ้ามองจากปรากฏการณ์ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ไทยในช่วงระยะเวลาปัจจุบันที่จะทำรายได้มากขึ้น และมีเสียงกระแสที่ชื่นชมว่าภาพยนตร์ไทยมีคุณภาพมากขึ้นแล้ว ทำให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้มากขึ้นที่เทคนิคและกลวิธีการนำเสนอน่าจะมีแนวโน้มในการพัฒนามากขึ้นในอนาคต

5 บุคลากรเบื้องหลัง

บุคลากรเบื้องหลังเป็นผู้ที่สรรค์สร้างภาพยนตร์ขึ้นมา ถ้าไม่มีบุคลากรเหล่านี้ภาพยนตร์ก็ไม่สามารถถูกสร้างขึ้นมาได้ ยิ่งในปัจจุบันแล้ว การทำงานเบื้องหลังแบ่งหน้าที่ต่างๆ มากมาย บุคลากรในส่วนต่างๆ ย่อมมีความสำคัญมากขึ้นอย่างแน่นอน จากการประมวลคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นความคิดเรื่องบุคลากรได้ดังนี้

- 5.1 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้
 - 5.2 ปัญหาในเรื่องของบุคลากร
 - 5.3 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากร
- ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้

ปัญหาของบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยคือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างดีในเรื่องภาพยนตร์ในส่วนต่างๆ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของวงการภาพยนตร์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เช่น ทีมงานการถ่ายทำ ดากล้อง นักเขียนบท โดยเฉพาะนักเขียนบท จะขาดการเขียนสิ่งใหม่ๆ นักเขียนบทที่มีอยู่ในวงการไม่มีความแปลกใหม่ หรือบุคลากรที่มีอยู่ก็เป็นบุคลากรที่ขาดความรู้ในเรื่องภาพยนตร์อย่างเต็มที่ (รุจน์ รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

สำหรับสุทธากร สันติธวัชมีความคิดเห็นว่าบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันยังขาดเกือบทุกจุดที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนของคนเขียนบทและดากล้องที่มีฝีมือดี

ยังมีบุคลากรที่จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์มากขึ้นเท่าไร แนวโน้มของภาพยนตร์ไทยที่จะพัฒนามากขึ้นก็มีเท่านั้น ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลให้ความเห็นว่าปัจจุบันผู้ที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรงมีมากขึ้นในวงการภาพยนตร์ไทย จุดนี้น่าจะเป็นจุดที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนามากขึ้น เพราะผู้ที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรงจะมีวิธีคิดที่เป็นระบบ การมองประเด็นต่างๆ ที่ลึกซึ้งมากกว่าผู้ที่ไม่เคยศึกษามาก่อน และผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง โกศลวัฒน์ให้ความเห็นว่าคนรุ่นใหม่ที่จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์จะมีมากขึ้น เรื่องของความรู้ความสามารถก็จะมีมากขึ้นแนวโน้มของวงการภาพยนตร์ไทยก็จะมีมากขึ้น จะเห็นได้ว่าบุคลากรทางด้านภาพยนตร์ในปัจจุบันพัฒนาไปค่อนข้างมาก มีช่างเทคนิคใหม่ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้จากต่างประเทศเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทย

5.2 ปัญหาในเรื่องของบุคลากร สามารถแยกประเด็นออกเป็น 2 ส่วนคือ

5.2.1 ในส่วนการฝึกอบรมบุคลากร

5.2.2 ในส่วนค่าตอบแทนบุคลากร

ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ในส่วนการฝึกอบรมบุคลากร สามารถแยกประเด็นปัญหาของบุคลากรได้ดังนี้

5.2.1.1 บุคลากรที่จบจากสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์ในปัจจุบัน ไม่สามารถสนองความต้องการของวงการภาพยนตร์ไทยได้ (รุจน์ รมภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539) ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

(ก) สถาบันที่สอนเรื่องของภาพยนตร์ในปัจจุบัน ไม่ได้สอนให้ออกมาสร้างภาพยนตร์ไทย แต่สอนให้ไปทำภาพยนตร์แบบต่างประเทศ (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) หลักสูตรที่ใช้อยู่ในสถาบันที่สอนด้านภาพยนตร์ในปัจจุบันไม่มีความทันสมัย เพราะผู้ที่จบมาไม่สามารถปฏิบัติงานในวงการภาพยนตร์ไทยได้ (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

5.2.1.2 บุคลากรที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรง เมื่อเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยแล้วไม่สามารถทำงานได้ เพราะความรู้ที่เรียนมาไม่เหมือนกับที่ใช้ในวงการภาพยนตร์ไทย ไม่เข้าใจระบบการสร้างภาพยนตร์ไทย เพราะไม่มีประสบการณ์ในการทำมาก่อน (รุจน์ รมภ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

5.2.1.3 บุคลากรที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรง ไม่เข้าใจระบบการสร้างภาพยนตร์ไทย เพราะไม่มีประสบการณ์ในการทำมาก่อน แต่ก็ไม่ใช่สิ่งที่เสียหายเพราะสามารถแก้ไขโดยการเรียนรู้ได้ (ราเชนทร์ ลิ้มตระกูล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

5.2.1.4 ผู้ที่จบทางด้านภาพยนตร์ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่ไม่สามารถสนองความต้องการของวงการภาพยนตร์ไทย แต่การเรียนรู้ในสถาบันกับการใช้จริงย่อมมีความแตกต่างกัน จึงต้องอาศัยการปรับตัวเพราะการเรียนในสถาบันกับการทำงานจริงในกองถ่ายมีความแตกต่างกันมาก ในกองถ่ายมีความกดดันหลายๆ อย่างเกิดขึ้น ผู้ที่จบทางด้านภาพยนตร์ไม่ใช่จะไม่สามารถสนองความต้องการของวงการภาพยนตร์ได้ เพียงแต่ต้องการระยะเวลาในการปรับตัวให้เข้ากับระบบในกองถ่าย ซึ่งอนุสรณ์ ศรีแก้วมีความคิดเห็นว่าปัญหาของคนรุ่นใหม่ที่ยังจบทางด้านภาพยนตร์และเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยคือการเรียนทฤษฎีแล้วนำมาปฏิบัติจะแตกต่างกันมาก ต้องใช้เวลาปรับตัว แต่ไม่ใช่ว่าผู้ที่เรียนทางด้านภาพยนตร์มาจะไม่สามารถสนองความต้องการของวงการภาพยนตร์ไทยได้

5.2.1.5 บุคลากรที่จบจากสถาบันที่ศึกษาด้านภาพยนตร์โดยตรงไม่มีความอดทน โดยบัณฑิต ฤทธิ์ถกลให้ความเห็นว่าบุคลากรที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรงจากสถาบันต่างๆ มักจะไม่ค่อยมีความอดทน เพราะในวงการภาพยนตร์ไม่เหมือนกับที่เรียนมา จะต้องปรับตัวอย่างมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง โกศลวิวัฒน์ให้ความเห็นว่าบุคลากรที่เรียนทางด้านภาพยนตร์โดยตรงมีปัญหาในวงการภาพยนตร์ไทยคือ เข้ามาในวงการแล้วไม่เข้าใจในระบบการทำงานของวงการภาพยนตร์ไทย มีความประมาท ไม่อดทนเพราะความไม่เชี่ยวชาญและความไม่สนิทกับกองถ่ายจริง ต้องมีการปรับตัวมากและทางเลือกในอาชีพมีมาก ทำให้ไม่จริงจังกับงาน ออกจากวงการภาพยนตร์ไทยเร็ว เปลี่ยนงานเร็ว ซึ่งส่งผลไปถึงจำนวนบุคลากรรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยมีน้อย การพัฒนางานจึงเป็นไปได้ช้า สำหรับรุจน์ รมภกล่าวว่าบุคลากรที่จบจากสถาบันภาพยนตร์โดยตรงมักจะไม่สนิทกับวงการภาพยนตร์ไทยจริง ต้องมีการปรับตัวสูง ซึ่งจะขาดความอดทนในที่สุด และอนุสรณ์ ศรีแก้วให้ความเห็นว่าในเรื่องของความอดทนของคน

รุ่นใหม่ที่จะเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยมีน้อย แต่อย่างไรก็ตามควรจะให้โอกาสเด็กรุ่นใหม่ เพราะการทำงานในช่วงแรกๆ จะต้องมีปัญหา เนื่องจากสิ่งที่เรียนมากับในสถานการณั้จริงมีความกดดันต่างกัน แต่พอประสบการณ์มากขึ้นปัญหาก็จะน้อยลง

5.2.1.6 คนรุ่นใหม่ที่ยังจบทางด้านภาพยนตร์ส่วนใหญ่จะคิดสร้างภาพยนตร์
ในลักษณะเดียวกับภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งเป็นการคิดไกลกว่าความเป็นจริงที่มีในวงการภาพยนตร์ไทย ซึ่งในความเป็นจริงความสามารถผู้ที่เรียนจบทางด้านภาพยนตร์ส่วนใหญ่ตนเองยังไม่พร้อมที่จะทำในจุดนั้นๆ (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

5.2.2 ในส่วนค่าตอบแทนบุคลากร

ค่าตอบแทนสำหรับบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยยังต่ำ ยกเว้นในเรื่องของนักแสดงนำที่เป็นตัวหลักของภาพยนตร์ซึ่งมักได้ค่าตอบแทนที่สูง แต่ในส่วนตำแหน่งของบุคลากรด้านอื่น ๆ กลับได้ค่าตอบแทนที่ต่ำ ผู้ที่มีความสามารถและเป็นที่ต้องการของวงการภาพยนตร์ไทยจึงย้ายไปทำงานในธุรกิจอื่นๆ เป็นผลให้วงการภาพยนตร์ไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควร ในส่วนของทีมงานสร้างภาพยนตร์ ค่าตอบแทนจะต้องสูงพอ และคุ้มกับการใช้เวลา เมื่อเทียบกับในต่างประเทศแล้ว ส่วนของรายได้ ผลตอบแทนกับทีมงานนั้นในต่างประเทศจะสูงมาก สร้างเพียงหนึ่งเรื่องก็จะอยู่ได้อีกหลายๆ ปี เมื่อค่าตอบแทนสูงการทุ่มเทแรงกายแรงใจให้กับงานก็จะมีมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ภาพยนตร์ที่ปรากฏออกมาในต่างประเทศจึงมีคุณภาพสูง แต่ระยะเวลาที่ผ่านมาในวงการภาพยนตร์ไทย จะมีลักษณะตรงข้ามกับวงการภาพยนตร์ในต่างประเทศ เมื่อรายได้ของบุคลากรต่ำ ทำให้บุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ต้องทำงานมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ บุคลากรไม่สามารถจะทุ่มความสามารถทั้งหมดที่มีอยู่ให้กับงาน งานจึงออกมาไม่ดี แม้จะมีภาพยนตร์มากเพียงไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม ติการที่บุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ได้ค่าตอบแทนต่ำ อาจเป็นผลเนื่องมาจากเงินทุนที่ต่ำ หรือการสร้างภาพยนตร์ที่เน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นหลัก ซึ่งต้องใช้เงินทุนสูงมาก ดังนั้นเงินค่าตอบแทนจึงมีโอกาสที่จะต่ำลง (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง โกศลวิวัฒน์ให้ความเห็นว่าผลตอบแทนในตัวบุคลากรของวงการภาพยนตร์ไทยต่ำ ดังนั้นบุคลากรที่มีความสามารถหรือผู้ที่จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์ซึ่งมีงานอื่นที่รองรับอยู่ มีผลตอบแทนที่ดีกว่า ข่อมเกิดการเปลี่ยนงานขึ้น วงการภาพยนตร์ไทยจึงเหลือจำนวนผู้ที่มีความรู้ความสามารถน้อยลง

ในอนาคตบุคลากรที่จบทางด้านภาพยนตร์โดยตรงในวงการจะมีไม่มากขึ้นเป็นเพราะค่าตอบแทนของบุคลากรยังต่ำและผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวงการจะมีน้อยลงเป็นเพราะค่าตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มค่า อนาคตในการทำงานไม่มั่นคง ส่งผลให้บุคลากรที่จบทางด้านภาพยนตร์หรือผู้ที่มีความสามารถย้ายไปอยู่ในวงการอื่นๆ โดยเฉพาะวงการโฆษณา เพราะฉะนั้นผู้ที่เข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยจึงต้องเป็นผู้ที่ชอบวงการจริง (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539) แต่ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มให้ความเห็นว่า ปริมาณของบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะมีมากขึ้นเพราะมีสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์มากขึ้น ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่แย้งกับคำกล่าวข้างต้น

5.3 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากร สามารถแบ่งได้เป็น 5 แนวทางคือ

5.3.1 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยทำได้โดยผู้ที่ศึกษาด้านภาพยนตร์โดยตรงจะต้องเข้ามาคลุกคลีกับกองถ่ายภาพยนตร์ไทยเข้ามาศึกษางานในกองถ่ายจริง ตั้งแต่ตอนเริ่มการเรียนเพื่อที่จะเรียนรู้ระบบ การทำงานที่เป็นอยู่ในวงการภาพยนตร์ไทย เพื่อความเข้าใจวงการภาพยนตร์ไทยและมีการปรับตัวสำหรับบุคคลที่ตั้งใจจะเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทย (รุจน์ รมภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

5.3.2 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยทำได้โดยตั้งสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์โดยตรง โดยเน้นสอนในทุกด้านที่เกี่ยวกับภาพยนตร์โดยละเอียด มีการปฏิบัติใช้เครื่องมือที่มีใช้กันอยู่จริงในวงการภาพยนตร์ การตั้งสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์โดยตรงเหมือนสถาบันการสอนภาพยนตร์(Film School) ในต่างประเทศ ที่จะต้องเน้นสอนความรู้ทางด้านภาพยนตร์ทั้งหมด มีการปฏิบัติจริง ใช้กล้องจริง ถ่ายภาพจริง ใช้ฟิลเตอร์จริง ทำงานในกองถ่ายทุกอย่างจริง เพื่อความชำนาญในสาขาวิชาที่เรียนและพร้อมที่จะเข้าสู่วงการภาพยนตร์ไทย และที่สำคัญจะต้องมีอาจารย์สอนที่มีคุณภาพ ผู้ที่จะตั้งสถาบันที่สอนภาพยนตร์นั้นจะเป็นรัฐบาล หรือเอกชนก็ได้ แต่น่าจะเป็นเอกชนมากกว่าเพราะถ้าเป็นรัฐบาลจะมีลักษณะการดำเนินการที่ช้า (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

5.3.3 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยทำได้โดยส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ในวงการภาพยนตร์ที่มีความรู้ความสามารถดี ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ในต่างประเทศ คุณภาพในตัวบุคคลก็จะมีมากขึ้น วงการก็จะมีโอกาสพัฒนามากขึ้น เมื่อกลับมาก็สามารถเป็นผู้นำได้ (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539) ซึ่งประภัสสร เลิศ

อนันต์ ให้ความเห็นเพิ่มว่าในทุกธุรกิจทุกวงการต้องการผู้นำ เมื่อไม่มีผู้ที่มีความสามารถมาก ๆ ก็จะได้ผลงานที่มีคุณภาพ เพราะฉะนั้นถ้ามีผู้ที่มีความสามารถมาทำยังมีหลายคนเท่าไรผลงานก็ออกมาดีขึ้น เพราะฉะนั้นสรุปได้ว่าวงการภาพยนตร์ต้องการผู้นำที่มีความสามารถจริงๆ จึงจะได้ผลงานที่ดีออกมาและสามารถพัฒนาวงการไปได้พร้อมๆ กัน

5.3.4 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยทำได้โดยพัฒนาหลักสูตรสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์อยู่ และพยายามหาอุปกรณที่ใช้ในวงการภาพยนตร์ไทยมาสอน เพื่อผู้ที่ศึกษาจะได้มีความชำนาญพร้อมที่จะเข้าสู่วงการภาพยนตร์ไทย ซึ่งอนุสรณ์ ศรีแก้วให้ความเห็นว่าสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์จะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับความ เป็นไปความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์ไทยและจะต้องให้ผู้ที่ศึกษาด้านภาพยนตร์โดยตรงใช้อุปกรณ์ที่เหมือนจริงกับในกองถ่ายภาพยนตร์มากที่สุด แต่ก็น่าจะมีปัญหาในเรื่องของเงินทุนที่จะใช้ในการพัฒนา เพราะถ้าจะลงทุนทำทุกอย่างให้เหมือนในวงการภาพยนตร์ที่เป็นอยู่จะต้องใช้ทุนสูงมาก ซึ่งการหาเงินทุนเป็นเรื่องที่ยาก

5.3.5 แนวทางแก้ไขเรื่องบุคลากรในวงการภาพยนตร์ไทยทำได้โดยเพิ่มค่าตอบแทนให้กับบุคลากรมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มค่าตอบแทนให้บุคลากรให้มีความเหมาะสม สามารถครองชีพได้ สัมกับงานที่ได้ผลิตออกมา เพราะถ้าไม่มีการแก้ไขใจส่วนนี้แล้ว บุคลากรที่มีความสามารถ บุคลากรที่เป็นคนรุ่นใหม่ก็จะไม่อยู่ในวงการภาพยนตร์ไทย (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539) ในเรื่องนี้ราเชนทร์ ลิ้มตระกูลได้กล่าวว่า ในขณะที่บริษัท อาร์ เอส เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด กำลังดำเนินการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในเรื่องระบบของค่าตอบแทนต่อบุคลากรให้เหมาะสม แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างอื่นไม่ได้แสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องบุคลากรกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องบุคลากรสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทัศนคติที่เห็นว่าบุคลากรเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่า

1.1 บุคลากรมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งมากเพราะบุคลากรคือผู้ที่สร้างภาพยนตร์ขึ้นมาให้ชม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของภาพยนตร์โดยตรง โดยเฉพาะบุคลากรในช่วงที่ยังไม่มีสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์เพราะการเรียนรู้จากประสบการณ์มีขีดจำกัดในแง่ความคิดสร้างสรรค์ มีการขาดตอนของความรู้จึงเกิดขึ้น ทำให้ความคิดริเริ่ม ความคิดแปลกใหม่ไม่สามารถทำได้ (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเห็นว่าจำนวนของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาทางด้านภาพยนตร์ยังเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยน้อย ซึ่งมีสาเหตุมาจากค่าตอบแทนในวงการภาพยนตร์ไทยต่ำ (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ทัศนคติที่เห็นว่าบุคลากรเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเห็นว่าในปัจจุบันผู้ที่ศึกษาทางด้านภาพยนตร์มีจำนวนมากขึ้น จากจุดนี้น่าจะเป็นจุดที่ทำให้พัฒนาการของวงการภาพยนตร์ไทยดีขึ้น (บัณฑิต ฤทธิ์ถกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 ความเป็นจริงที่ปรากฏในส่วนของบุคลากรคือบุคลากรที่ทำภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่คือบุคคลที่รักภาพยนตร์ ชอบภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็บุคคลที่จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์หรือไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาพยนตร์ แต่จุดร่วมของบุคคลเหล่านี้คือชอบภาพยนตร์และอาศัยภาพยนตร์ในการเรียนรู้ (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตัวบุคลากรมีส่วนทำให้พัฒนาการของวงการภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งมาก เนื่องจาก บุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะสร้างภาพยนตร์ออกมาในลักษณะใด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของภาพยนตร์โดยตรง สิ่งที่เห็น

ได้ชัดเจนคือ ในอดีตไม่มีสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์โดยตรง ทำให้บุคลากรไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ผลสุดท้ายภาพยนตร์ที่ถูกสร้างออกมาจึงไม่ค่อยมีการพัฒนา ในปัจจุบันแม้จะมีสถาบันที่สอนทางด้านภาพยนตร์เกิดขึ้นมามาก แต่จำนวนบุคลากรรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยยังมีน้อย ซึ่งยังเป็นบุคลากรที่ไม่มีคุณภาพเพียงพอที่จะสนองความต้องการของวงการภาพยนตร์ไทยได้ อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคลากรรุ่นใหม่ไม่เข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยก็เนื่องมาจากค่าตอบแทนต่ำ ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ นอกจากนี้เป็นผลให้บุคลากรรุ่นใหม่เข้ามาในวงการภาพยนตร์ไทยน้อยแล้ว ยังมีผลให้บุคลากรรุ่นเก่าที่มีความสามารถออกจากวงการไปทำอาชีพอื่น ค่าตอบแทนที่ต่ำนั้นเป็นผลมาจากเงินทุนในการสร้างต่ำ หรือเงินทุนในการสร้างส่วนใหญ่ถูกใช้ในส่วนการจ้างนักแสดงนำที่เป็นที่นิยม หรือการใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์มาก ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งกีดขวางความเจริญ การพัฒนาของวงการภาพยนตร์ไทยโดยตรง เพราะเมื่อไม่มีบุคลากรก็ไม่มีการพัฒนา ดังนั้น จากสาเหตุต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นผลทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง

8. นักแสดง

นักแสดงเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็แต่เดิมในอดีตหรือในปัจจุบัน นักแสดงจะเป็นปัจจัยที่ดึงดูดผู้ชมภาพยนตร์ให้มาชมภาพยนตร์ เพราะไม่ว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นจะมีเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ตัวนักแสดงเท่านั้นที่จะเป็นผู้ดำเนินเรื่องราว สร้างความสมจริง ความน่าติดตามให้กับผู้ชมภาพยนตร์ ดังนั้นนักแสดงมีความสำคัญมากในภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ แต่นักแสดงที่ปรากฏในวงการภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันกลับมีความสามารถทางด้านการแสดงต่ำ ซึ่งจากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นเรื่องนักแสดงได้ 3 ความคิดเห็นหลัก คือ

6.1 นักแสดงกับการพัฒนาภาพยนตร์

6.2 ปัญหาของนักแสดง

6.3 แนวทางแก้ไขเรื่องนักแสดง

ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นย่อยได้ดังต่อไปนี้

8.1 นักแสดงกับการพัฒนาภาพยนตร์

จากทัศนะของฝ่ายผู้สร้างภาพยนตร์ นักแสดงมีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยพัฒนา เพราะเมื่อไรที่นักแสดงแสดงได้ดีสมบทบาท ผู้ชมชอบรับ ผู้ชมจะชมภาพยนตร์มากขึ้น วงการก็จะมีโอกาสพัฒนามากขึ้น ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลมีความคิดเห็นว่านักแสดงมีส่วนทำให้วงการภาพยนตร์ไทย

พัฒนา เพราะเมื่อไรที่นักแสดงแสดงภาพยนตร์ได้ดี ได้สมบทบาท ภาพยนตร์มีคุณภาพ ผู้ชมภาพยนตร์ยอมรับ มีผู้ชมมาชมภาพยนตร์มากขึ้น ก็จะส่งผลไปถึงภาพยนตร์ที่จะสร้างขึ้นใหม่ว่า สามารถสร้างภาพยนตร์ได้หลากหลายขึ้น เงินทุนอาจจะมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะสามารถสร้างภาพยนตร์ได้ดีมากขึ้น มีการพัฒนาในส่วนต่างๆ มากขึ้น สรุปว่านักแสดงมีส่วนทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ดีขึ้นถ้ามีการแสดงที่ดีสมบทบาท นักแสดงจะแสดงความสามารถออกมาได้มากเท่าไร นอกจากจะขึ้นอยู่กับตัวนักแสดงที่เข้าในบทบาทแสดงนั้นดีแล้ว ซึ่งในส่วนนี้ผู้กำกับการแสดงมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้นักแสดงแสดงออกมาอย่างมีคุณภาพ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีความสามารถ จะดึงความสามารถทางด้านการแสดงของนักแสดงออกมามากที่สุด

ไม่เพียงแต่ทัศนคติจากฝ่ายผู้สร้างภาพยนตร์เท่านั้น ทัศนคติจากผู้ชมภาพยนตร์ยังมีว่านักแสดงถ้าแสดงได้ดีย่อมต้องมีส่วนทำภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ดี และเมื่อแสดงได้ดีผู้ชมชอบเพราะฉะนั้นเมื่อไรที่นักแสดงคนนั้นแสดงอีกก็จะไปดู ซึ่งกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ให้ความเห็นว่า การที่นักแสดงแสดงได้ดี ประทับใจผู้ชม สิ่งนี้ย่อมส่งผลถึงผู้ชมให้ไปชมภาพยนตร์อีก

นักแสดงที่ไม่มีคุณภาพยอมทำภาพยนตร์ที่แสดงด้อยคุณภาพลง ดังนั้นนักแสดงมีส่วนมากในการไปชมภาพยนตร์ของผู้ชมมาก เพราะถ้าแสดงได้ไม่ดี ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ก็จะไม่สนุก เมื่อภาพยนตร์ไม่สนุก จะมีการบอกต่อของผู้ชมภาพยนตร์ อาจจะทำให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เกิดภาวะขาดทุน ซึ่งถ้าภาพยนตร์ไทยมีลักษณะของนักแสดงที่ไม่มีคุณภาพบ่อยครั้งเพียงใด ก็จะส่งผลกระทบต่อระยะยาวไปยังผู้ชมภาพยนตร์ซึ่งจะชมภาพยนตร์ไทยน้อยลง (ปิยกุล เลาว์ฉัตรศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

ธุรกิจภาพยนตร์ไทยขึ้นอยู่กับนักแสดงเป็นหลัก ซึ่งจะดึงดูดผู้ชมภาพยนตร์ให้มาชมภาพยนตร์ด้วยหน้าตามากกว่าความสามารถทางการแสดง และ เพราะนักแสดงเป็นตัวทำรายได้เรียกผู้ชม ไม่ใช่เนื้อเรื่อง ศิลปะ วิธีการนำเสนอ จึงกล่าวได้ว่าวงการภาพยนตร์ไทยซึ่งถ้าดูในความเป็นจริงธุรกิจภาพยนตร์ไทยจะให้ความสำคัญกับนักแสดงเป็นหลัก เพราะนักแสดงที่โชว์ในแต่ละเรื่องเป็นความต้องการของผู้ชมภาพยนตร์ ตัวนักแสดงจะเป็นจุดสำคัญในการทำรายได้ เป็นตัวดึงดูดเรียกผู้ชมมาชมภาพยนตร์ ซึ่งผู้ชมส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจในเนื้อเรื่อง ศิลปะของภาพยนตร์ หรือการนำเสนอ ดังนั้นคารานักแสดงที่ดีจึงเป็นปัจจัยสำคัญของวงการภาพยนตร์ เพราะฉะนั้นนักแสดงจะมีส่วนทำให่วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาหรือไม่พัฒนา (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

6.2 ปัญหาของนักแสดง สามารถแยกเป็น 2 ส่วน คือ

6.2.1 จำนวนนักแสดงที่ดีมีน้อย

ปัญหาของนักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทยคือผู้ที่เป็นักแสดงฝีมือดี เป็นมืออาชีพมีจำนวนจำกัด จำนวนน้อย นักแสดงเก่าๆ จะมีคุณภาพในการแสดงสูง เล่นได้ดี หลายบทบาท แต่นักแสดงรุ่นใหม่ๆ ไม่ค่อยมีความสามารถด้านการแสดง ขาดพื้นฐานการแสดง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อภาพยนตร์ที่จะถูกสร้างออกมา (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

6.2.2 นักแสดงไม่มีความเป็นมืออาชีพ ไม่จริงจังกับงาน ซึ่งสาเหตุในเรื่องนี้มาจาก 2 สาเหตุคือ

6.2.2.1 สาเหตุจากนักแสดง ได้แก่

(ก) นักแสดงไม่มีความรักในอาชีพตนเอง

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักแสดงไม่รักในความเป็นนักแสดงเพราะ นักแสดงเหล่านี้เข้ามาวงการภาพยนตร์ไทยได้ง่ายเพียงใช้น้ำตาที่ดึงดูดผู้ชม ความสามารถในการแสดงไม่มี สิ่งนี้ทำให้ผลงานภาพยนตร์ออกมาไม่ดี ซึ่งกิดติศักดิ์ สุวรรณโกสินให้ความคิดเห็นว่าเรื่องของนักแสดงในสังคมไทยนั้น นิยมเลือกนักแสดงจากหน้าตาเป็นหลัก ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ผิด แต่วงการภาพยนตร์ไทยให้ความสำคัญกับจุดนี้มากเกินไป ไม่ให้ความสำคัญด้านการแสดง ซึ่งนักแสดงเหล่านี้มักจะไม่มึพื้นฐานการแสดงทำให้แสดงออกมาได้ไม่ดี และมีผลกระทบต่อคุณภาพของภาพยนตร์ด้วย ถ้าเทียบกรณีนักแสดงไทยกับนักแสดงต่างประเทศแล้ว นักแสดงในต่างประเทศกว่าจะเข้ามาเป็นนักแสดงได้ ต้องผ่านการเรียนการอบรมมา การจะเข้ามาเป็นนักแสดงได้เป็นเรื่องลำบากแต่นักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทย เข้ามาวงการได้ง่าย เพียงหน้าตาที่เป็นที่ยอมรับของผู้ชมก็มีโอกาสเข้าเป็นนักแสดง ซึ่งนักแสดงไทยนอกจากไม่มีพื้นฐานทางด้านการแสดงแล้ว ยังไม่คิดที่จะเรียนด้านการแสดงจากสถาบันที่สอนด้านการแสดง แต่ส่วนใหญ่กลับใช้วิธีการจัดการแสดงจากภาพยนตร์ที่เคยชมมา

นักแสดงเข้ามาในวงการนี้แต่ไม่ได้รับกวงการนี้ ไม่ได้อยากเป็นนักแสดงตลอดไป แต่นักแสดงรุ่นใหม่รู้สึกว่าจะอยากเป็นดารานักแสดงเพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้มากและเป็นที่รู้จักและสามารถไปทำธุรกิจอย่างอื่นได้ ไม่ได้เข้ามาเพราะรักวงการภาพยนตร์ (กิดติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) นักแสดงขาดพื้นฐานด้านการแสดง

ปัญหาของนักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทยคือนักแสดงไทยส่วนใหญ่ขาดพื้นฐานทางด้านการแสดงซึ่งปัจจุบันนักแสดงส่วนใหญ่มักมาจากวงการนายแบบและนางแบบซึ่งไม่มีพื้นฐานการแสดง ปัญหาของนักแสดงใหม่เหล่านี้นอกจากไม่มีพื้นฐานด้านการแสดงแล้วมักจะเรียนรู้การแสดงใช้วิธีจดจำจากงานแสดงเก่าๆ ซึ่งทำให้พัฒนาคุณภาพการแสดงไปได้ช้า (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ค) นักแสดงไทยศึกษาสิ่งใหม่ๆ น้อย

ปัญหาของนักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทยคือนักแสดงไทยจะมีการศึกษาสิ่งใหม่ๆ ด้านการแสดงน้อย การขวนขวายหาความรู้สิ่งใหม่ๆ จะมีน้อย ซึ่งส่งผลทำให้ไม่สามารถพัฒนาการแสดงของตนเองได้ นักแสดงไทยที่มีความสามารถจึงมีจำนวนน้อย (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

(ง) นักแสดงไทยรับงานแสดงมากเกินไป

สาเหตุที่นักแสดงแสดงได้ไม่มีคุณภาพเพราะนักแสดงรับงานแสดงมากเกินไป เมื่อเป็นเช่นนี้บทบาทยนตร์ที่จะแสดงก็ไม่สามารถจำได้ หรือจำได้แต่ก็ไม่สามารถเข้าใจลึกซึ้งในตัวบท ทำให้การแสดงออกในบทที่ได้รับไม่เต็มที่ คุณภาพของภาพยนตร์ที่ออกมา ก็จะด้อย (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

สำหรับอนุสรณ์ ศรีแก้ว ให้ความคิดเห็นว่านักแสดงของไทยมักจะตกดวงประโยชน์อย่างเต็มที่ขณะที่ยังเป็นที่นิยมของผู้ชมภาพยนตร์ เมื่อรับงานแสดงมากคุณภาพของการแสดงในแต่ละบทที่รับจะลดลง ด้วยเหตุที่ไม่เข้าใจถึงบทอย่างลึกซึ้ง ไม่มีการฝึกซ้อมการแสดงซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อคุณภาพของภาพยนตร์ และประวิทย์ แต่งอักษรให้ความคิดเห็นว่านักแสดงไทยมักรับแสดงหลายๆ เรื่องไปพร้อมๆ กันเพราะถ้ารับแสดงเพียงเรื่องเดียวค่าตอบแทนจากการแสดงจะน้อย ดังนั้นเมื่อรับการแสดงหลายๆ เรื่อง ความพร้อมในบทจึงไม่มี คุณภาพของภาพยนตร์ที่ออกมาก็ไม่ดีตาม

6.2.2.2 สาเหตุจากผู้กำกับภาพยนตร์

นักแสดงไม่จริงจังกับงานแสดงเพราะช่วงชีวิตการเป็นนักแสดงนั้นสั้น เหตุมาจากผู้สร้างภาพยนตร์ ที่มุ่งใช้นักแสดงใหม่ๆ ทำให้นักแสดงที่มีอยู่ไม่มีงาน ช่วงชีวิตของ

การเป็นนักแสดงจึงสั้น ซึ่งผู้สร้างภาพยนตร์แต่คอยมุ่งหานักแสดงใหม่ๆ ออกมา เป็นเพราะตลาดวัยรุ่นเปลี่ยนไปตลอดเวลา วัยรุ่นใหม่เข้ามาวัยรุ่นเก่าก็ต้องออกไป เพราะฉะนั้นคารานักแสดงจึงต้องเปลี่ยนตามผู้ชม นักแสดงที่ไม่มีงานจึงต้องหาอาชีพอื่นทำเพื่อความอยู่รอดของตนเอง (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

เมื่อเป็นนักแสดง มักจะมีสื่อมวลชนมาขอสัมภาษณ์ความเคลื่อนไหวของนักแสดงคนนั้น ๆ เกี่ยวกับการแสดง เมื่อไม่มีการแสดงก็มักจะมีการให้สัมภาษณ์ว่าจะไปทำธุรกิจใหม่ ๆ นอกจากการแสดง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการที่ผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ นิยมใช้นักแสดงหน้าใหม่เป็นผลทำให้เกิดการสัมภาษณ์ของนักแสดงว่าจะเข้ามาอยู่ในวงการระยะหนึ่งเพื่อเก็บเงิน แล้วจะออกไปทำธุรกิจส่วนตัว เพราะวงการนี้ไม่มีความแน่นอนนั้น ซึ่งอนุสรณ์ ศรีแก้วมีความเห็นเรื่องว่าการให้สัมภาษณ์นั้นเพราะความไม่แน่นอนในอาชีพการแสดง ซึ่งไม่ได้เกิดเฉพาะวงการภาพยนตร์ไทยเท่านั้น แต่เกิดขึ้นกับวงการภาพยนตร์ทั่วโลก สำหรับกรณีของนักแสดงต่างประเทศนั้น จำนวนนักแสดงมีเป็นจำนวนมาก มีการแข่งขันสูง เมื่อไม่สามารถหางานแสดงได้ก็ต้องหาอาชีพอื่นเพื่อความอยู่รอดของตนเอง สำหรับกรณีของนักแสดงไทย นักแสดงเหล่านี้จะมีช่วงชีวิตในการเป็นนักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทยสั้น ซึ่งมีสาเหตุมาจาก ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้สร้างภาพยนตร์มักจะนิยมนักแสดงหน้าใหม่ ๆ ไม่นักแสดงหน้าเก่า เมื่อเป็นเช่นนี้อาชีพในการเป็นนักแสดงไม่มีความแน่นอน จึงต้องหาอาชีพอื่นเสริมเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และสุทธากร สันติวิรัชให้ความเห็นว่าบทสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นจะสะท้อนความเป็นไปของวงการภาพยนตร์ไทยว่าผู้กำกับภาพยนตร์และผู้สร้างภาพยนตร์มักใช้นักแสดงเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วไม่ใช้อีก เมื่อไม่มีงานแสดงก็ต้องหางานอื่นทำ นักแสดงเหล่านี้จึงไม่ถือว่างานแสดงเป็นงานหลัก นักแสดงเก่าๆ มีงานด้านการแสดงไม่แน่นอนจึงต้องหาอาชีพอื่นเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ซึ่งประภัสสร เลิศอนันต์ให้ความเห็นว่า การให้สัมภาษณ์นั้นเป็นเรื่องปกติมีมาแต่อดีต เพราะนักแสดงต้องหาทางรอดให้ตนเอง เพราะเมื่อใดที่ไม่มีงานแสดงก็ไม่มีเงิน งานแสดงทุกอย่างขึ้นอยู่กับผู้กำกับภาพยนตร์และผู้สร้างภาพยนตร์เป็นคนเลือก เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์และผู้สร้างภาพยนตร์เลือกแต่นักแสดงหน้าใหม่ คนเก่าๆ จึงไม่มีงาน จึงต้องออกมาหาอาชีพอื่นทำ ดังนั้นบทสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากนักแสดง แต่เป็นผลกระทบที่มาจากวิธีการใช้นักแสดงของผู้กำกับภาพยนตร์และผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อวงการภาพยนตร์ไทยคือนักแสดงที่มีอยู่จะไม่มีคุณภาพ เพราะมีการเปลี่ยนนักแสดงเป็นประจำ และใช้นักแสดงในช่วงระยะเวลาสั้นๆ สิ่งที่เป็นผลกระทบออกมาชัดและเร็วที่สุดคือคุณภาพของภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ไม่ดี

แต่อย่างไรก็ดีการให้สัมภาษณ์ของนักแสดงที่ว่า จะเข้ามาอยู่ในวงการ ละครหนึ่งเพื่อเก็บเงิน แล้วจะออกไปทำธุรกิจส่วนตัว เพราะวงการนี้ไม่มีความแน่นอน บท สัมภาษณ์ที่ออกมามากๆ นี้ ไม่มีผลต่อผู้ชม เพราะผู้ชมชอบที่มีนักแสดงหน้าใหม่ๆ ออกมา (ปิยกุล เลาว์ณยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539) แต่จะกระทบต่อวงการภาพยนตร์เพราะจะทำให้ นักแสดงไม่มีคุณภาพ แต่จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างอื่นนอกจากผู้ชมภาพยนตร์แล้ว ให้ความเห็นว่า ไม่มีผลกระทบต่อผู้ชมเพราะผู้ชมไม่ได้คิดว่าวงการภาพยนตร์ไทยจะเป็นอย่างไร แต่ผู้ชมภาพยนตร์จะชอบเพราะจะมีดาราน่าใหม่ๆ มาให้ชม แต่จะมีผลต่อผู้สร้างคือหานักแสดงที่มีคุณภาพ ได้ยาก ซึ่งอนุสรณ์ ศรีแก้ว มีความเห็นเรื่องว่าจะไม่มีผลต่อผู้ชมภาพยนตร์ไทย และผู้ชมก็ยังชม ภาพยนตร์ไทยตามเดิม เพราะได้ชมนักแสดงใหม่ๆ แต่ไม่มีผล กระทบต่อวงการภาพยนตร์ไทย เพราะคนในวงการทราบเรื่องนี้อยู่แล้ว

สรุปได้ว่าทัศนคติในเรื่องการให้สัมภาษณ์นั้นเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นส่วน ทำให้เรื่องของการพัฒนาบุคลากรแสดงของวงการภาพยนตร์ไทยไม่มีการพัฒนา เพราะนักแสดง หน้าใหม่ๆ ที่เข้ามาในวงการด้วยหน้าตาไม่คิดที่จะอยู่ในวงการจนถึงขั้นพัฒนาการแสดงแล้ว แม้ จะอ้างด้วยเหตุผลว่าวงการนี้ไม่มีความแน่นอนก็ไม่ใช่อ้างเพราะดาราน่าเหล่านี้มีโอกาสที่จะแสดง มีโอกาสพัฒนาการแสดงให้ได้

การที่ผู้ชมภาพยนตร์ไทยนิยมดาราน่าแสดงหน้าใหม่ เป็นเพราะกลุ่มผู้ชม จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยรุ่นจะมีการเคลื่อนไหวทุก ๆ ปี เมื่อมีวัยรุ่นใหม่ก็ต้องมีนักแสดงใหม่ขึ้นมา แต่ในกรณีของภาพยนตร์ต่างประเทศ กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์เป็นคนละกลุ่มกับกลุ่ม วัยรุ่น กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ต่างประเทศมักจะดูภาพยนตร์ในหลาย ๆ ส่วน ไม่จำเพาะเพียงแต่นักแสดงเท่านั้น แต่จะชมทั้งนักแสดง เนื้อเรื่อง คุณภาพของภาพยนตร์ ซึ่งนักแสดงส่วนใหญ่จะมีความสามารถสูง มีชื่อเสียง ผู้ชมภาพยนตร์ต่างประเทศ จึงนิยมชมภาพยนตร์ที่นักแสดงเหล่านี้ แสดง (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

6.3 แนวทางแก้ไขเรื่องนักแสดง สามารถแก้ไขได้ 2 แนวทางคือ

6.3.1 แก้ไขในส่วนของผู้แสดง

นักแสดงต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาเองเพื่อการพัฒนาทางด้านการศึกษา ควรมีการเรียนพื้นฐานการแสดงเพิ่มเติม สำหรับบุคคลที่จะเข้ามาเป็นนักแสดง (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

6.3.2 แก้ไขในส่วนของผู้กำกับภาพยนตร์

แนวทางแก้ไขเรื่องนักแสดงในวงการภาพยนตร์ไทยก็ต้องแก้ไขในส่วนของผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ที่มุ่งใช้นักแสดงใหม่ๆ ทำให้นักแสดงที่มีอยู่ไม่มีงาน ช่วงชีวิตของการเป็นนักแสดงจึงสั้น มีผลกระทบทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาช้า โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาด้านการแสดง ซึ่งผู้สร้างภาพยนตร์คอยมุ่งหานักแสดงใหม่ๆ ออกมา เป็นเพราะตลาดวัยรุ่นเปลี่ยนไปตลอดเวลา วัยรุ่นใหม่เข้ามา วัยรุ่นเก่าก็ต้องออกไป เพราะฉะนั้นคารานักแสดงจึงต้องเปลี่ยนตามผู้ชม นักแสดงที่ไม่มีงานจึงต้องหาอาชีพอื่นทำเพื่อความอยู่รอดของตนเอง (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

6.3.3 แก้ไขในส่วนของผู้ชมภาพยนตร์

แนวทางแก้ไขในเรื่องของนักแสดงนั้นจะต้องแก้ไขในส่วนของผู้ชมภาพยนตร์ ด้วย ผู้ชมจะต้องเปลี่ยนแนวทางในการชมภาพยนตร์ไม่จำเพาะในการชมนักแสดงเท่านั้น แต่ต้องชมภาพยนตร์ในทุก ๆ ส่วน ซึ่งการแก้ไขในส่วนนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องนักแสดงกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องนักแสดงสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. นักแสดงเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่า

1.1 นักแสดงเป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากนายทุนผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งมักจะมีแนวคิดจ้างดารานักแสดงที่ดัง เป็นที่ต้องการของผู้ชม มาเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้ชมให้มาชมภาพยนตร์ เพื่อผลกำไร นายทุนมองภาพยนตร์ไทยเป็นธุรกิจมากกว่าจะมองในแง่ที่มีศิลปะผสมผสาน (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

1.2 การจ้างนักแสดงที่ดังต้องใช้เงินจำนวนมาก นายทุนสร้างภาพยนตร์จึงลดงบในการถ่ายทำให้น้อยลง ภาพยนตร์ที่ถูกสร้างออกมาจึงไม่มีคุณภาพ (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

1.3 ผู้ชมภาพยนตร์ไม่ได้มาดูความสามารถของนักแสดง แต่มาดูเพียงนักแสดงที่ตนชื่นชอบเป็นหลัก นักแสดงเหล่านี้จะแสดงได้ดีหรือไม่ ไม่ใช่ประเด็นที่ผู้ชมสนใจ เมื่อเป็นเช่นนี้พัฒนาทางการแสดงของนักแสดงไทยก็ไม่ได้พัฒนา เนื่องจากผู้ชมไม่สนใจ แต่ถ้าตลาดผู้ชมยังมีการชมภาพยนตร์ที่เน้นในตัวนักแสดงเป็นหลัก ภาพยนตร์จะไม่มีการพัฒนา จะมีลักษณะเช่นในปัจจุบัน แต่เมื่อไรที่ผู้ชมไม่ติดกับเรื่องของนักแสดงแล้ว ผู้ชมจะไปชมภาพยนตร์ที่เน้นการชมเนื้อหาของเรื่องแทน เมื่อถึงเวลานั้นจะเป็นการพัฒนาวงการภาพยนตร์ที่ดี (ปิยกุล เลาวัณย์ศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

1.4 นักแสดงมีส่วนทำให้วงการภาพยนตร์ไทยไม่พัฒนาเพราะความสามารถทางการแสดงยังมีน้อย (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2. นักแสดงทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าถ้านักแสดงมีความตั้งใจจริง มีการเรียนพื้นฐานการแสดง ฝึกฝนตนเอง ก็มีมีส่วนทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนา เพราะนักแสดงเป็นส่วนที่ผู้ชมภาพยนตร์สนใจชม

จากการประมวลความคิดทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยพบว่า แม้จะมีความคิดเห็นว่าหากตัวนักแสดงจะมีความตั้งใจในการแสดง มีการเรียนรู้การแสดง ฝึกฝนตนเองแล้ว จะทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนา แต่ความคิดเห็นนี้เป็นเพียงส่วนน้อยจึงไม่สามารถกล่าวได้ว่านักแสดงจะเป็นปัจจัยที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนา แต่สำหรับความคิดเห็นในทางตรงข้ามที่ว่า นักแสดงมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า มีโอกาสเป็นไปได้สูงเนื่องจากการประมวลความคิดจากกลุ่มตัวอย่างพบมากกว่ามีสาเหตุมาจาก 2 ส่วนคือส่วนของนักแสดงไทยที่มักจะไม่มีความสามารถทางการแสดงอย่างแท้จริง และส่วนของผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ที่นิยมใช้นักแสดงในระยะสั้น และเปลี่ยนนักแสดงใหม่บ่อยๆ

เมื่อสองส่วนหลักในวงการภาพยนตร์ไทยเป็นเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าวงการภาพยนตร์ไทยจะไม่มีการพัฒนาในส่วน of นักแสดง และจากสิ่งนี้จะเป็เหตุให้วงการภาพยนตร์ไทยจะไม่พัฒนาไปในที่สุด

7 ภาพยนตร์ต่างประเทศ

ในปีหนึ่งๆ จะมีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนในวงการภาพยนตร์ในประเทศไทยก็คือ จำนวนโรงภาพยนตร์ที่ส่วนใหญ่จะมีไว้ฉายภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่ามีไว้ฉายภาพยนตร์ไทย ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า ผู้ชมภาพยนตร์คนไทยนิยมชมภาพยนตร์ต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยสามารถประมวลความคิดเห็นเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศแยกออกได้ 3 ประเด็นหลัก คือ

7.1 สาเหตุที่ผู้ชมชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย

7.2 ผลกระทบภาพยนตร์ต่างประเทศต่อภาพยนตร์ไทย

7.3 แนวทางแก้ไขเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศ

ซึ่งแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 สาเหตุที่ผู้ชมชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย

จากการสรุปแนวคิดทั้งหมด สามารถสรุปสาเหตุที่ทำให้ผู้ชมชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย ได้ 5 สาเหตุ คือ

7.1.1 ค่านิยมที่ว้าชมภาพยนตร์ต่างประเทศแล้วเป็นเรื่องทันสมัยกว่าชมภาพยนตร์ไทย

ผู้ชมภาพยนตร์ชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย มีสาเหตุหนึ่งมาจากค่านิยมว่า ถ้าชมภาพยนตร์ไทยจะเป็นเรื่องที่ไม่ทันสมัย เซย แต่ถ้าชมภาพยนตร์ต่างประเทศจะรู้สึกเท่ ทันสมัย ซึ่งผู้ชมยังไปชมภาพยนตร์ต่างประเทศที่ไม่ดีแทนที่จะมาชมภาพยนตร์ไทยเพราะค่านิยมในการชมภาพยนตร์ที่ว่า การชมภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องที่เซย ถ้าจะให้ทันสมัยจะต้องชมภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งจิริบุญย์ ทศนบรรจงให้เหตุผลว่าผู้ชมคนไทยไม่ดูภาพยนตร์ไทยทั้งๆ ที่ภาพยนตร์ต่างประเทศที่ไม่ดีก็มี เป็นเพราะค่านิยมว่าจะต้องดูภาพยนตร์ต่างประเทศ ดูแล้วทันสมัย ดูแล้วรู้สึกดีกว่าชมภาพยนตร์ไทย ซึ่งผู้ชมนี้น่าจะเป็นกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

7.1.2 ความคิดพื้นฐานว่าภาพยนตร์ต่างประเทศดีกว่าภาพยนตร์ไทย

แน่นอนภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นมีทั้งภาพยนตร์ที่ดีและไม่ดี แต่ในบางครั้งผู้ชมคนไทยไม่ชมภาพยนตร์ไทยแต่ชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าทั้งๆ ที่

ภาพยนตร์ต่างประเทศมีเรื่องที่ไม่ดี แต่เป็นเพราะโดยสัดส่วนรวมๆ แล้วภาพยนตร์ต่างประเทศจะดีกว่า คำว่า “ดี” ในที่นี้หมายถึงดูภาพยนตร์ต่างประเทศแล้วสนองความต้องการ สมองอารมณ์ได้มากกว่า ดูแล้วรู้สึกว่าคุณค่ากว่าดูภาพยนตร์ไทย (สุทธากร สันติธวัช, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

7.1.3 จำนวนภาพยนตร์ไทยมีให้เลือกน้อย

เหตุผลที่สัดส่วนการชมภาพยนตร์ต่างประเทศมีมากกว่าภาพยนตร์ไทย เพราะภาพยนตร์ไทยมีจำนวนน้อย ไม่มีตัวเลือกให้เลือกชม ผู้ชมจึงหันไปชมภาพยนตร์ต่างประเทศแทน เพราะสนองความต้องการและอารมณ์ในการชมได้ทันที เพราะในบางครั้งภาพยนตร์ไทยไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ชมได้ ดังนั้นคนไทยยังคงชมภาพยนตร์ต่างประเทศเพราะสนองความต้องการของผู้ชมได้มากกว่า ซึ่งกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสินให้เหตุผลว่าภาพยนตร์ไทยมีจำนวนน้อย ซึ่งเป็นผลให้ตัวเลือกในการชมภาพยนตร์ไทยไม่มี ดังนั้นเมื่อไม่อยากชมภาพยนตร์ไทยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ไม่สามารถชมภาพยนตร์ไทยเรื่องอื่นได้เพราะไม่มีตัวเลือก จึงต้องชมภาพยนตร์ต่างประเทศ

7.1.4 ภาพยนตร์ต่างประเทศสนองความต้องการของผู้ชมได้มากกว่าภาพยนตร์ไทย

ภาพยนตร์ต่างประเทศนั้นได้ถูกคัดเลือกโดยนายทุนผู้นำเข้ามาก่อนแล้ว นายทุนจะคัดเลือกภาพยนต์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ชมภาพยนต์เท่านั้น ภาพยนตร์ไทยที่ถูกนำออกฉายไม่ได้ถูกคัดเลือกออกมาแต่เรื่องที่ดี ดังนั้นเมื่อมีเรื่องไม่ดีออกมาปะปนอยู่ ผู้ชมจึงสรุปว่าภาพยนต์ไทยนั้นไม่ดี และหันไปชมภาพยนตร์ต่างประเทศที่คิดว่าดี ซึ่งในความเป็นจริงแล้วภาพยนต์ต่างประเทศที่ไม่ดีก็มีอยู่มากมายเช่นกัน (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

7.1.5 ภาพยนตร์ต่างประเทศมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ มากกว่าภาพยนตร์ไทย

ผู้ชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากเพราะการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาของภาพยนต์ต่างประเทศมีตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มมีการคิดทำภาพยนต์จนสร้างเสร็จ ซึ่งจีรบุญย์ ทศนบรรจงให้เหตุผลว่าการประชาสัมพันธ์ของภาพยนต์ต่างประเทศมีทำกันตลอดเวลา ตั้งแต่ยังไม่สร้างจนสร้างเสร็จ ซึ่งผู้ชมภาพยนต์จะจำได้แม่นยำและเกิดความอยากชม ภาพยนตร์ไทยจะมีการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาน้อย ซึ่งจะเน้นทำมากก็ต่อเมื่อสร้างภาพยนต์เสร็จ ซึ่งกิตติศักดิ์

สุวรรณโกคินให้เหตุผลว่าช่วงการประชาสัมพันธ์ของภาพยนตร์ไทยจะสั้นกว่า ผู้ชมภาพยนตร์ไปชมภาพยนตร์ต่างประเทศเพราะภาพยนตร์ต่างประเทศมีการประชาสัมพันธ์แบบต่อเนื่องและระยะเวลายาวเพียงพอ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ว่าในวงการภาพยนตร์ไทยมีบางเรื่องที่มีการกระทำดังกล่าว และประสบความสำเร็จ

7.2 ผลกระทบภาพยนตร์ต่างประเทศต่อภาพยนตร์ไทย

จากการสรุปความคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า ผลกระทบที่ภาพยนตร์ต่างประเทศมีต่อภาพยนตร์ไทยมี 2 กระแส คือ

7.2.1 ผลกระทบในด้านดี

ภาพยนตร์ไทยพัฒนาตนเองมากขึ้น เมื่อมีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามา มาก ๆ ผู้ชมจึงหันไปชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากขึ้น เพราะฉะนั้นภาพยนตร์ไทยจึงต้องพัฒนาตนเองเพื่อดึงผู้ชมกลับมาชมภาพยนตร์ไทย แต่ภาพยนตร์ไทยก็ได้เปรียบภาพยนตร์ต่างประเทศตรงที่ว่า สิ่งใดที่เป็นไทยถ้าผู้สร้างภาพยนตร์สามารถสร้างได้ดี ก็จะมีความเป็นกันเองกับผู้ชม ซึ่งผู้ชมก็อยากจรรู้จักจะทราบสิ่งที่ใกล้ตัว ดังนั้นเมื่อใดที่ภาพยนตร์ไทยพัฒนาขึ้นมา โอกาสที่ผู้ชมจะหันมาชมภาพยนตร์ไทยก็มีมากขึ้น (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

7.2.2 ผลกระทบทางด้านไม่ดี ซึ่งสามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้ดังต่อไปนี้

7.2.2.1 แย่งตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไทย

ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาจะแย่งตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไทยไป ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามามากๆ จะแย่งตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไป เพราะมีความหลากหลายให้เลือก ดังนั้นประเทศไทยต้องพัฒนาตนเองเพื่อแย่งส่วนแบ่งผู้ชมภาพยนตร์กลับมา ซึ่งรุจน์ รมภ แสดงความคิดเห็นว่าผลเสียของภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาคือแย่งตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไป จึงทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาตนเองเพื่อแย่งผู้ชมกลับมาชมภาพยนตร์ แต่การที่จะดึงตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไทยให้กลับมาชมภาพยนตร์ไทยให้มากขึ้น คงจะเป็นเรื่องที่ยาก เพราะถ้าภาพยนตร์ไทยยังไม่มีคุณภาพใหม่ ไม่มีเนื้อหาที่หลากหลาย ไม่มีการนำเสนอที่แหวกแนว ผู้ชมภาพยนตร์ก็ยังไม่หันมาชมภาพยนตร์ไทย ซึ่งกิตติศักดิ์ สุวรรณโกคินให้ความเห็นว่าประเทศไทยจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภาพยนตร์ไทยให้มีคุณภาพมากขึ้น ในระดับที่สามารถสู้กับภาพยนตร์ต่างประเทศได้ในแง่ที่จะดึงจำนวนผู้ชมให้หันกลับมาชมภาพยนตร์ไทยบ้าง

7.2.2.2 ทำให้จำนวนภาพยนตร์ไทยน้อยลง

สาเหตุที่ภาพยนตร์ไทยน้อยลงเพราะภาพยนตร์ไทยบางส่วนไม่สามารถแข่งขันกับภาพยนตร์ต่างประเทศได้ ก็จะเหลือกลุ่มภาพยนตร์ไทยที่พอจะแข่งขันได้ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

7.2.2.3 แย่งโรงฉายภาพยนตร์ไทย

ผลกระทบภาพยนตร์ต่างประเทศต่อภาพยนตร์ไทยคือภาพยนตร์ต่างประเทศจะแย่งโรงฉายภาพยนตร์ไทย แต่ในความเป็นจริงโรงภาพยนตร์ส่วนใหญ่มีไว้สำหรับภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่า เพราะฉะนั้นเมื่อโรงภาพยนตร์นั้นส่วนใหญ่จะมีไว้สำหรับฉายภาพยนตร์ต่างประเทศ เมื่อมีภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามามากๆ ช่วงเวลาที่จะเหลือไว้ฉายภาพยนตร์ไทยจึงมีน้อยและอาจจะเป็นเวลาฉายที่ไม่ดี (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์กล่าวว่าโรงภาพยนตร์ที่ฉายภาพยนตร์ต่างประเทศจะมีคนมากกว่าโรงภาพยนตร์ไทยเสมอ ซึ่งเป็นเรื่องปกติ ตรงนี้น่าจะเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าคนทั่วไปชอบชมภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย และกลุ่มผู้ชมผู้ชมที่สังเกตในกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่ก็จะไม่ค่อยชมภาพยนตร์ไทย ยกเว้นว่าเป็นภาพยนตร์ที่ได้ยินได้ข่าวมาว่าดีจริงๆ จึงจะไปชม

7.2.2.4 อิทธิพลภาพยนตร์ต่างประเทศมีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่ดี

ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาทำให้มีโอกาสชมภาพยนตร์ที่ดี แต่ในความเป็นจริงภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาไม่ใช่ภาพยนตร์ที่ดีทั้งหมด เป็นภาพยนตร์ดลก ภาพยนตร์แอคชั่นเป็นส่วนใหญ่ เมื่อภาพยนตร์ที่ไม่ดีเข้ามาแข่งขันกับภาพยนตร์ไทย ก็ทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่ดีไปด้วย เนื่องจากผู้สร้างภาพยนตร์ไทยหลงเข้าใจว่าภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาเป็นภาพยนตร์ที่ดี จึงพยายามสร้างภาพยนตร์ตามภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ที่จะทำได้เท่าภาพยนตร์ต่างประเทศ เพราะมีการลงทุนที่แตกต่างกันมาก (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

7.3 แนวทางแก้ไขเรื่องจำนวนภาพยนตร์ต่างประเทศ

จากการสรุปรวมความคิดเห็นแล้วพบว่า เรื่องแนวทางแก้ไขภาพยนตร์ต่างประเทศปรากฏ เป็น 2 ความคิดเห็น คือ

7.3.1 ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศ

ไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไขให้ภาพยนตร์ต่างประเทศมีจำนวนน้อยลง เพราะเมื่อภาพยนตร์ต่างประเทศถึงจุดอิ่มตัว จำนวนมากเกินความต้องการ ภาพยนตร์ต่างประเทศย่อมไม่สามารถอยู่ได้ ซึ่งราเชนทร์ ลิมตระกูลให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็นต้องแก้ไขในเรื่องจำนวนภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามามาก เพราะโดยปกติอะไรที่มีมากเกินไปก็จะต้องอยู่ไม่ได้ เช่นภาพยนตร์จีนที่เข้ามาเกินความต้องการของผู้ชมภาพยนตร์

7.3.2 จำเป็นที่จะต้องแก้ไขเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศให้มีจำนวนน้อยลง

ภาพยนตร์ต่างประเทศน่าจะมีจำนวนน้อยลง เพื่อให้ภาพยนตร์ไทยมีโอกาสเข้าฉายในโรงภาพยนตร์มากขึ้น ซึ่งรัฐบาลจะต้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง โกศลวิวัฒน์ให้ความเห็นว่า การที่ภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมาก ๆ มีผลต่อภาพยนตร์ไทยโดยตรง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเปิดการค้าเสรีมากเกินไป แน่นอการค้าเสรีเป็นเรื่องที่ดี แต่เงินที่ต้องสูญเสียบ้างไปต่างประเทศเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องคิด เพราะฉะนั้น รัฐบาลจะต้องเข้ามาแก้ไขในจุดนี้ โดยรัฐบาลน่าจะมีแนวทางกำหนดจำนวนเงินที่จะออกนอกประเทศเพื่อซื้อภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในประเทศไทย ซึ่งเป็นการจำกัดจำนวนภาพยนตร์ต่างประเทศที่จะเข้ามาฉาย และในทางเดียวกันควรตั้งกำแพงภาษีของภาพยนตร์ต่างประเทศให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นการจำกัดจำนวนภาพยนตร์ต่างประเทศในอีกทางหนึ่ง ซึ่งผลในจุดนี้น่าจะทำให้ภาพยนตร์ไทยจะได้มีโอกาสเข้าฉายในโรงภาพยนตร์มากขึ้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องภาพยนตร์ต่างประเทศสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทัศนคติที่เห็นว่าภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่า

1.1 การเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศทำให้วงการภาพยนตร์ไทยไม่สามารถเติบโตได้ เพราะสิ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนคือ จำนวนภาพยนตร์ไทยในแต่ละปีมีจำนวนน้อยลงมาก ซึ่งอาจจะมีแนวโน้มลดลงอีกก็เป็นได้

1.2 การแข่งขันระหว่างธุรกิจระหว่างภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศนั้น ไม่ยุติธรรม เพราะภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนสูงมาก แต่มาแข่งกับภาพยนตร์ไทยที่ลงทุนต่ำ ซึ่งผู้ชมไม่ได้คิดในส่วนนี้ แต่ก็ยังนำภาพยนตร์ทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน (รจัน รณภพ, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ภาพยนตร์ต่างประเทศทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า การเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศ ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนามากขึ้น เพราะมีคู่แข่ง เมื่อคู่แข่งคือภาพยนตร์ต่างประเทศพัฒนาไปมาก ภาพยนตร์ไทยจึงต้องพัฒนาตาม แต่เดิมอาจจะมีความคิดว่า ตลาดผู้ชมภาพยนตร์ไทยและตลาดผู้ชมภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นคนละตลาดกัน แต่ปัจจุบันผู้ชมภาพยนตร์ไทยก็ชมภาพยนตร์ต่างประเทศ ผู้ชมภาพยนตร์ต่างประเทศก็ชมภาพยนตร์ไทย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดการเปรียบเทียบ เพราะฉะนั้นภาพยนตร์ไทยต้องมีการพัฒนาตามภาพยนตร์ต่างประเทศ (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แม้จะมีความคิดเห็นที่เป็นกระแสด้านภาพยนตร์ต่างประเทศ ว่ามีผลเสียต่อวงการภาพยนตร์ไทยอย่างไร ก็ไม่ได้หมายความว่าภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาจะทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งไปแต่อย่างไร แต่ในทางตรงกันข้าม ภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามากลับทำให้วงการภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนามากขึ้น พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยมีความเคลื่อนไหวเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ไม่ว่าจะใช้กลวิธีใดก็ตาม แต่ท้ายที่สุดก็ต้องเป็นกลวิธีที่ทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ไทยมีมากขึ้น เพื่อที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยสามารถดึงดูดผู้ชมให้หันกลับมาชมภาพยนตร์ได้อีกครั้ง สิ่งที่สังเกตเห็นได้ในปัจจุบันคือ วงการภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้น แม้จำนวนภาพยนตร์จะมีน้อยลงแต่คุณภาพของภาพยนตร์น่าจะมีมากขึ้น เพราะรายได้ของภาพยนตร์ในปัจจุบันสูงมาก ผู้วิจัยจึงขอสรุป

ว่า การเข้ามาของภาพยนตร์ต่างประเทศนั้น จะส่งผลให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนามากขึ้น เพื่อความอยู่รอดของวงการภาพยนตร์ไทย

8. เศรษฐกิจ

เศรษฐกิจเป็นพื้นฐานใหญ่ต่ออุตสาหกรรมธุรกิจทุกชนิด รวมถึงธุรกิจภาพยนตร์ไทยด้วยการขึ้นลงของเศรษฐกิจนั้นย่อมมีผลต่อวงการภาพยนตร์ไทยโดยตรง จากการสรุป ประมวลความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า มีแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับภาพยนตร์ไทย 2 แนวคิดคือ

8.1 ภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดีกับวงการภาพยนตร์ไทย

8.2 ภาวะที่เศรษฐกิจดีกับวงการภาพยนตร์ไทย

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.1 ภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดีกับวงการภาพยนตร์ไทย

จากการสรุปความคิดเห็นเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเศรษฐกิจไม่ดีกับวงการภาพยนตร์ไทย มีความคิดเห็นออกมา 2 แนวความคิดคือ

8.1.1 เศรษฐกิจไม่ดีทำให้ผู้ชมชมภาพยนตร์น้อยลง

เศรษฐกิจที่ไม่ดีมีผลกระทบต่อผู้ชม คือจะมีผู้ชมมาชมภาพยนตร์น้อยลง โดยจะเกิดกับกลุ่มผู้ชมในต่างจังหวัดมากที่สุด ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจที่ไม่ดีย่อมมีผลโดยตรงต่อการชมภาพยนตร์โดยตรง ซึ่งเศรษฐกิจที่ไม่ดีจะกระทบต่อการชมภาพยนตร์แทบทุกกลุ่ม กลุ่มที่กระทบมากที่สุดน่าจะเป็นกลุ่มผู้ชมในต่างจังหวัด เพราะรายได้ทุกอย่างขึ้นอยู่กับ การเกษตรกรรมถ้าเทียบรายได้แล้วคนในต่างจังหวัดจะมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าคนในเมืองใหญ่และในกรุงเทพมหานคร รองลงมาก็เป็นตามหัวเมืองใหญ่และในกรุงเทพมหานคร

ในภาวะที่เศรษฐกิจที่ไม่ดีจะมีผลต่อการชมภาพยนตร์อย่างแน่นอนเพราะอัตราค่าเข้าชมภาพยนตร์ในปัจจุบันสูง สำหรับในต่างจังหวัดนั้นเมื่อไรที่เศรษฐกิจดี ราคาที่ซผลสูง การซื้อขายภาพยนตร์ของสายหนังก็จะสูงขึ้น แต่ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี มีปัญหา การซื้อขายภาพยนตร์ก็จะต่ำลง (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

8.1.2 เศรษฐกิจไม่ดีทำให้ผู้ชมชมภาพยนตร์มากขึ้น

ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดีจะมีผู้ชมภาพยนตร์มากขึ้น เพื่อที่จะเข้าไปอยู่ในอีกโลกหนึ่งเพื่อผ่อนคลาย ในอดีตตอนที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกเป็นยุคที่คนชมภาพยนตร์มากที่สุด แม้แต่ในอินเดียแม้จะเป็นประเทศที่เศรษฐกิจไม่ดี แต่ยังมีการสร้างภาพยนตร์มากที่สุดในโลก นอกจากนี้ยังมีผู้ที่คิดว่าแม้ในยามที่เศรษฐกิจไม่ดี ยังชมภาพยนตร์อยู่เพราะไม่คิดว่าราคาค่าชมภาพยนตร์ในปัจจุบันจะมีราคาสูงจนไม่สามารถชมได้ยามที่เศรษฐกิจไม่ดี (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

อย่างไรก็ดีเศรษฐกิจที่ไม่ดีจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ชมกลุ่มหลักคือกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจที่ไม่ดีจะไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มผู้ชมที่เป็นวัยรุ่น เพราะแม้เศรษฐกิจไม่ดีแต่วัยรุ่นก็ยังชมภาพยนตร์ไทยอยู่ ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับวงการภาพยนตร์ไทยว่าแม้ในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจไม่ดี ก็ยังสามารถสร้างภาพยนตร์ออกมาได้เพราะกลุ่มเป้าหมายหลักยังคงชมภาพยนตร์อยู่ รุ่งน รณภพแสดงความคิดเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นไม่ลดการชมภาพยนตร์ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดีเพราะไม่ได้สนใจกับเรื่องของเศรษฐกิจ และการที่เศรษฐกิจไม่ดีก็ไม่มีผลกระทบต่อรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง เพราะฉะนั้นวัยรุ่นยังคงชมภาพยนตร์ไทยต่อไปแม้ภาวะเศรษฐกิจจะไม่ดี สิ่งนี้น่าจะเป็นความโชคดีของผู้สร้างภาพยนตร์ไทยที่ยังสามารถสร้างภาพยนตร์ออกมาได้ขายได้แม้ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดี

8.2 เศรษฐกิจดีกับวงการภาพยนตร์ไทย

จากการสรุปความคิดเห็นเรื่อง เศรษฐกิจดีกับวงการภาพยนตร์ไทย มีความคิดเห็นออกมา 2 แนวความคิดคือ

8.2.1 เศรษฐกิจดีทำให้ผู้ชมชมภาพยนตร์มากขึ้น

เศรษฐกิจมีผลต่อการชมภาพยนตร์ไทยมาก เพราะเมื่อเศรษฐกิจดีคนยอมแสวงหาความบันเทิงมากขึ้น ชมภาพยนตร์มากขึ้น คูได้จากกรณีโรงภาพยนตร์มากขึ้นในปัจจุบัน (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

8.2.2 เศรษฐกิจดีทำให้ผู้ชมภาพยนตร์อาจไม่มากขึ้น

ในภาวะที่เศรษฐกิจดี ไม่ได้หมายความว่าผู้ชมภาพยนตร์จะมีมากขึ้น เพราะในปัจจุบันมีสิ่งบันเทิงต่างๆ ให้เลือกมากขึ้น การเลือกชมภาพยนตร์จึงมีโอกาสน้อยลง (บรรจง โกศลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องเศรษฐกิจกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องเศรษฐกิจสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทัศนะที่เห็นว่าเศรษฐกิจเป็นปัจจัยทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่าเศรษฐกิจที่ไม่ดีทำให้คุณภาพของภาพยนตร์อาจลดลงเพราะเงินลงทุนที่ใช้สร้างจะต้องถูกจำกัด และอิสระของผู้สร้างภาพยนตร์ก็จะน้อย เพราะต้องสร้างภาพยนตร์ตามตลาดเพื่อลดความเสี่ยงในการขาดทุนเมื่อเป็นเช่นนี้เงินลงทุนในการสร้างภาพยนตร์ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดีก็มีน้อยลง คุณภาพของภาพยนตร์ที่ออกมา ก็จะน้อยลงตามเพราะยังทำงานในวงเงินที่จำกัดมาก เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจที่ไม่ดีมีผลกระทบต่อผู้สร้างภาพยนตร์อย่างแน่นอนในแง่ที่จะมาจำกัดความคิดสร้างสรรค์ เพราะต้องสร้างภาพยนตร์ที่ป้อนตลาด ตรงกับความต้องการของตลาดมากที่สุดเพื่อลดความเสี่ยงในการขาดทุน แต่ถ้ามีความรอบคอบในการสร้างก็สามารถสร้างภาพยนตร์ที่ดีได้ ในวงเงินที่จำกัด (ปิยกุล เลาว์ณยศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ทัศนะที่เห็นว่าเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่าเศรษฐกิจที่ไม่ดีไม่มีผลทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยช้าเพราะยังมีการสร้างภาพยนตร์อยู่ (บัณฑิต ฤทธิธกถ, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดี คุณภาพของภาพยนตร์ที่สร้างอาจจะลดลง เพราะเงินทุนในการสร้างถูกจำกัด และอิสระของผู้สร้างภาพยนตร์จะน้อย เพราะต้องสร้างภาพยนตร์ที่คำนึงถึงตลาดมากเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ดี สิ่งเหล่านี้ไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งลง เพราะแม้เงินทุนจะจำกัด และอิสระของผู้กำกับภาพยนตร์ก็ถูกจำกัด แต่สำหรับผู้สร้างภาพยนตร์มีจิตใจที่จะสร้าง ภาพยนตร์ที่ดีขึ้นมา ก็ยังสามารถทำได้ ซึ่งก็น่าจะมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวต่อไปได้ อีก

สาเหตุหนึ่งที่สามารถนำมาสนับสนุนความคิดเห็นว่า เศรษฐกิจทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทย เคลื่อนไหวต่อไปได้ นั่นคือ แม้นิยามที่เศรษฐกิจไม่ดี แต่ยังมีการสร้างภาพยนตร์อยู่ เมื่อมีการสร้างภาพยนตร์เรื่อยๆ โอกาสที่ภาพยนตร์จะพัฒนาไปก็จะมีมากขึ้น แต่ทั้งนี้ภาพยนตร์จะดีได้หรือไม่ ก็ยังคงขึ้นอยู่กับความสร้างสรรค์ของผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ แต่ผู้วิจัยของสรุปว่า เศรษฐกิจนั้นมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวมากกว่าหยุดนิ่ง

9. การนำหลักการตลาดมาใช้

ปัจจุบันในการทำธุรกิจอะไรก็ตาม การจัดการด้านการตลาด วางแผนการตลาด มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก รวมถึงธุรกิจภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน ซึ่งนิยมใช้การตลาดในทุกๆ ด้าน มีการใช้การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์อย่างมาก เพื่อใช้เป็นสิ่งดึงดูดเป็นสิ่งล่อใจ ให้ผู้ชมมาชมภาพยนตร์กันมากขึ้น จนสามารถกล่าวได้ว่า “วงการภาพยนตร์ไทยใช้การตลาดอย่างเต็มรูปแบบ” จากการประมวลผลความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่า มีแนวความคิด แบ่งออกเป็น 5 แนวคิด คือ

9.1 หลักการตลาดกับวงการภาพยนตร์ไทย

9.2 กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์มีส่วนในการกำหนดวิธีการทางการตลาดและแนวภาพยนตร์

9.3 เหตุผลในการกำหนดกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มหลักในการชมภาพยนตร์ไทย

9.4 ผลดีและผลเสียของการใช้หลักการตลาด

9.5 แนวทางแก้ไขในเรื่องของการตลาด

รายละเอียดของแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

9.1 หลักการตลาดกับวงการภาพยนตร์ไทย

การตลาดแบบเต็มรูปแบบที่เน้นการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา เป็นเรื่องธรรมดาเป็นวิธีที่ใช้ในธุรกิจวงการภาพยนตร์ทั่วโลก สิ่งนี้คือวงการภาพยนตร์คือทำให้ผู้ชมมาชมภาพยนตร์ไทยมากขึ้น ซึ่งธุรกิจ รมณพให้ความเห็นว่า การตลาดที่ใช้ในปัจจุบันจะเป็นการตลาดที่เต็มรูปแบบ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นผลดีคือทำให้ผู้ชมมาชมภาพยนตร์ไทยมากขึ้น แม้ว่าจะมีการใช้งบประมาณประชาสัมพันธ์มากกว่างบที่ใช้ในการสร้างภาพยนตร์ ก็ยังคงเป็นเรื่องธรรมดา

ในอดีตมีการใช้การตลาดเข้ามาช่วยในธุรกิจภาพยนตร์อยู่บ้างแต่ยังเป็นส่วนน้อยอยู่ ซึ่ง จีรนุชนัย ทัศนบรรจงให้ความเห็นว่าในอดีตก็มีการใช้การตลาดในวงการภาพยนตร์ไทยอยู่แล้ว เช่น ในยุคภาพยนตร์ของกำธร ทัพภัลไลยมีการแจกแถมตุ๊กตาประจำภาพยนตร์ก็ถือเป็นการตลาดอย่างหนึ่ง แต่โดยรวมแล้วในอดีตมีการใช้การตลาดก็น้อยมาก

หากไม่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผู้ชมภาพยนตร์อาจจะไม่รู้ว่าภาพยนตร์เข้าฉายแล้ว หรือยัง หรือมีภาพยนตร์เรื่องใดฉายบ้าง ใช้การตลาดแบบเต็มรูปแบบเน้นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ชมภาพยนตร์ไปชมภาพยนตร์มากขึ้น (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

9.2 กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์มีส่วนในการกำหนดวิธีการทางการตลาดและแนวภาพยนตร์

กลุ่มผู้ชมวัยรุ่นในปัจจุบันมีส่วนในการกำหนดแนวทางภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน เพราะนายทุนต้องการสร้างภาพยนตร์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ชม ปัจจุบันกลุ่มตลาดหลักคือกลุ่มวัยรุ่น ภาพยนตร์ที่ถูกสร้างออกมาจึงเป็นภาพยนตร์วัยรุ่น เนื้อเรื่องเป็นเรื่องใกล้ตัววัยรุ่น จึงชนะใจผู้ชมที่เป็นกลุ่มหลักคือวัยรุ่นได้ง่าย (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539) รุจน์ รัชภพแสดงความคิดเห็นว่าการตลาดในปัจจุบันเน้นกลุ่มวัยรุ่นเพราะฉะนั้นผู้ชมจึงมีส่วนที่จะกำหนดแนวทางของภาพยนตร์ให้เป็นลักษณะวัยรุ่น แต่ความแปลกใหม่จะทำให้วงการพัฒนาได้ก็จะต้องเสนอเรื่องราวที่ไม่ใช่แบบเดิมๆ ซึ่งจากประสบการณ์ภาพยนตร์ที่ทำแปลกออกไปจากความต้องการของผู้ชมมักจะไม่ประสบความสำเร็จ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้ชมภาพยนตร์ที่เป็นกลุ่มหลัก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีส่วนในการกำหนดแนวทางของภาพยนตร์และผู้สร้างก็จะทำตามเพราะไม่ต้องการเสี่ยงต่อการขาดทุน

9.3 เหตุผลในการกำหนดกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มหลักในการชมภาพยนตร์ไทย

มีสาเหตุ 3 ประการ คือ

9.3.1 วัยรุ่นมีกำลังซื้อสูง

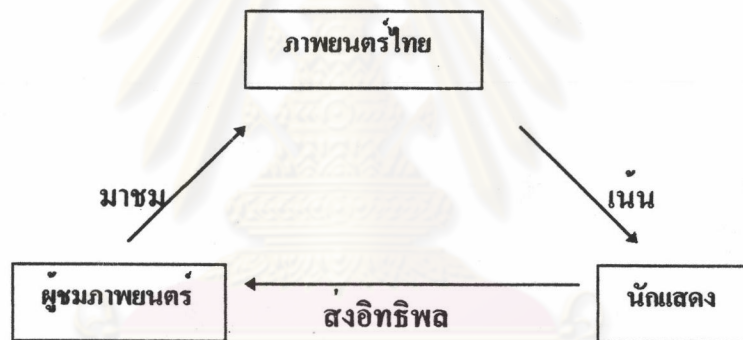
เนื้อหาของภาพยนตร์ให้มีลักษณะเป็นภาพยนตร์วัยรุ่น เพราะกลุ่มวัยรุ่นจะมีเวลาในการชมภาพยนตร์มากกำลังซื้อสูง ผู้สร้างภาพยนตร์จึงต้องสร้างภาพยนตร์ตามความต้องการของผู้ชมกลุ่มหลักกลุ่มนี้ เพื่อหนีความเสี่ยงในการขาดทุนถ้าสร้างแนวที่ไม่เป็นความต้องการของตลาด

หลัก อาจจะกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นตลาดใหญ่ของธุรกิจบันเทิงด้านภาพยนตร์ไทยในประเทศไทย (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

9.3.2 อิทธิพลของนักแสดงเพราะวัยรุ่นชอบนักแสดง

อิทธิพลของนักแสดงนำก็มีผลต่อกลุ่มผู้ชมเช่นกัน เพราะถ้าเป็นนักแสดงที่เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์กลุ่มหลัก ก็จะส่งผลให้กลุ่มผู้ชมภาพยนตร์กลุ่มหลักไปชมภาพยนตร์มากขึ้น (เป็ยกุล เลาว์ณย์ศิริ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

รูปภาพที่ 3. การส่งอิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างตัวภาพยนตร์ไทย นักแสดงและผู้ชม

9.3.3 พฤติกรรมการชมภาพยนตร์ของผู้ใหญ่เปลี่ยนไป

เหตุผลในการเน้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นตลาดหลักในการชมภาพยนตร์ไทย เพราะพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ของคนไทยเปลี่ยนไป ผู้ใหญ่จะอยู่บ้านดูละครดูโทรทัศน์มากขึ้นหรือมีทางเลือกความบันเทิงด้านอื่น แต่ภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นจะต้องเน้นกลุ่มที่ออกมาจากบ้านเพื่อชมภาพยนตร์ ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างออกมาจึงเป็นภาพยนตร์วัยรุ่น สนองความต้องการของตลาดหลัก แต่ในความเป็นวัยรุ่นเองจะต้องมีความหลากหลายแต่มีวัยรุ่นเป็นตัวเดินเรื่อง ไม่มีผู้สร้างที่อยากเน้นตลาดผู้ใหญ่เพราะผู้ใหญ่ไม่เปิดตนเองมาชมภาพยนตร์ไทย แต่ถ้าผู้ใหญ่คนนั้นๆ มาชมภาพยนตร์ไทยแล้วจะต้องเป็นผู้ที่ชอบภาพยนตร์ไทยจริงๆ ถึงจะมาชม (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

รณรงค์ รมภพ ให้ความคิดเห็นว่าการเน้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นตลาดหลักในการชมภาพยนตร์ไทย เพราะพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ของคนไทยเปลี่ยนไป ผู้ใหญ่มีพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป คือจะนิยมชมโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน พักผ่อนในวันหยุด ดังนั้นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นจะต้องเน้นกลุ่มที่ออกมาจากบ้านเพื่อชมภาพยนตร์ ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างออกมาจึงเป็นภาพยนตร์วัยรุ่น สนองความต้องการของตลาดหลัก แต่ในความเป็นวัยรุ่นเองจะต้องมีความหลากหลายแต่มีวัยรุ่นเป็นตัวเดินเรื่อง

เหตุผลที่ไม่มีผู้สร้างภาพยนตร์สร้างภาพยนตร์มาสนองตลาดผู้ใหญ่ เพราะกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่ยอมเปิดตัวที่จะมาชมภาพยนตร์ไทย ซึ่งอนุสรณ์ ศรีแก้วให้ความคิดเห็นว่าไม่มีผู้สร้างที่อยากเน้นตลาดผู้ใหญ่เพราะผู้ใหญ่ไม่เปิดตนเองมาชมภาพยนตร์ไทย ซึ่งจะเป็นการเสี่ยงต่อการขาดทุน ถ้าสร้างภาพยนตร์ไทยให้กลุ่มตลาดผู้ใหญ่

สรุปได้ว่าปัจจุบันผู้ที่ออกมาหาความสำราญนอกบ้านกับภาพยนตร์ไทยคือกลุ่มวัยรุ่น ถ้าเป็นวัยอื่นจะหาความสำราญด้านอื่น เพราะฉะนั้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจับจ่ายในการชมภาพยนตร์ ดังนั้นตลาดหลักในการชมภาพยนตร์ไทยจึงกำหนดเป็นกลุ่มวัยรุ่น เพราะจะเสี่ยงต่อการขาดทุนน้อย

9.4 ผลดีและผลเสียของการใช้หลักการตลาด

9.4.1 ผลดีของการใช้หลักการตลาด

แบ่งได้เป็น 2 ข้อ คือ

(ก) มีผู้ชมมาชมภาพยนตร์มากขึ้น

ภาพยนตร์ที่ดีและมีการประชาสัมพันธ์บอกผู้ชมนั้นเป็นเรื่องที่ดี ที่สมควรทำเพราะจะทำให้ผู้ชมไปชมภาพยนตร์มากขึ้น (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จง่าย

ภาพยนตร์ที่ดีถ้ามีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในจังหวะที่เหมาะสม ก็จะประสบความสำเร็จได้ง่าย ภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพแต่มาเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ก็อาจจะทำให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จเร็วก็เป็นได้ เป็นเพราะอิทธิพลของการโฆษณา (จิรบุณย์ ทิศนบรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

9.4.2 ผลเสียของการใช้หลักการตลาด

ผลเสียสามารถแบ่งออกได้ 4 ส่วน

(ก) ภาพยนตร์ไม่มีความหลากหลาย

การตลาดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เน้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มหลักส่งผลเสียให้กับวงการภาพยนตร์ไทยคือ ผู้ที่สร้างภาพยนตร์ไทยยังคิดถึงตลาดและความต้องการของผู้ชมเป็นหลัก และคิดเฉพาะตลาดในประเทศไทย เพราะฉะนั้นเมื่อคิดเฉพาะตลาดผู้ชมในประเทศไทย ความหลากหลายของภาพยนตร์ก็ไม่มี ทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่มีโอกาสไปในตลาดต่างประเทศ ซึ่งสิ่งนี้น่าจะเป็นผลมาจากความไม่ต้องการที่จะเสี่ยงต่อการขาดทุนถ้าไม่ทำตามตลาดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เมื่อนายทุนต้องการสร้างภาพยนตร์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ชม เพราะฉะนั้นตลาดวัยรุ่นทำให้กรอบการสร้างภาพยนตร์ เนื้อหาแคบลง (บรรจง โกศัลวัฒน์, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ข) คุณภาพของภาพยนตร์ต่ำลง

ผลกระทบของการตลาดกับวงการภาพยนตร์ไทย คือการตลาดแบบเต็มรูปแบบเน้นการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา จะใช้เงินลงทุนมากซึ่งเงินทุนที่ใช้ในส่วนนี้สูงจะมีผลกระทบต่อเงินทุนที่ใช้ในการสร้างภาพยนตร์ซึ่งทำให้ทุนในการสร้างต่ำ คุณภาพของภาพยนตร์จึงมีโอกาสน้อย ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกลีมีความคิดเห็นว่าในอดีตมีการใช้การตลาด มีการมองการตลาดก่อนการสร้าง แต่ในปัจจุบันจะใช้การตลาดแบบเต็มรูปแบบที่เน้นมากในส่วนของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเห็นด้วยที่ภาพยนตร์ไทยบางเรื่องได้กำไรจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพราะการใช้งบการโฆษณาที่สูงมีส่วนที่ทำให้คุณค่าที่แท้จริงของภาพยนตร์นั้นลดลง โดยทั่วไปผู้สร้างที่เน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์จะไม่เน้นงานสร้าง เพราะฉะนั้นคุณภาพของภาพยนตร์จะถูกบั่นทอนลงเพราะงบเงินทุนในการสร้างต่ำ ซึ่งจะมีผลทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ที่ออกมาไม่ดี แต่อย่างไรก็ดีเรื่องของ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งต้องใช้งบในส่วนนี้มากเพราะค่าใช้จ่ายในสื่อแต่ละชนิดมีราคาสูงมาก

(ค) ผู้ชมชมภาพยนตร์น้อยลงถ้าใช้การโฆษณามากกับภาพยนตร์ที่ไม่มี

คุณภาพ

การตลาดแบบเต็มรูปแบบเน้นการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา กับภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพ มีผลกระทบต่อผู้สร้างภาพยนตร์และผู้กำกับภาพยนตร์โดยตรง มีโอกาสทำ

ให้ผู้ชมชมภาพยนตร์ของผู้สร้างภาพยนตร์และผู้กำกับภาพยนตร์นั้นๆ น้อยลง ซึ่งประเด็นนี้สามารถสรุปได้ว่า “ใช้การตลาดนำคุณภาพภาพยนตร์ไทย” โดยบัณฑิต ฤทธิธกมล มีความคิดเห็นว่าภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพแต่เน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์มาก มีโรงฉายภาพยนตร์รับรองมาก ในช่วงแรกที่มีการโฆษณาก็อาจจะทำให้ผู้ชมภาพยนตร์มาชมภาพยนตร์มาก แต่เมื่อผู้ชมมาชมแล้วผิดหวังพบว่าเป็นภาพยนตร์ที่ไม่ดี ก็จะมีการบอกต่อปากต่อปาก ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้ชมที่จะมาชมภาพยนตร์มาก จึงส่งผลให้ผู้ชมมาชมภาพยนตร์น้อยลง และก็จะไม่มีผลกระทบต่อผู้กำกับภาพยนตร์คนนั้นว่าภาพยนตร์ของผู้กำกับคนนั้นในเรื่องต่อไปอาจจะมีผู้ชมน้อยลง

การตลาดแบบเต็มรูปแบบเน้นการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา กับภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพ มีผลกระทบต่อผู้ชมภาพยนตร์โดยตรง คือผู้ชมมีโอกาสที่จะคิดว่า ขนาดมีการประชาสัมพันธ์ มีการโฆษณาว่าภาพยนตร์ดีแล้ว ยังสามารถทำได้เพียงเท่านี้ ซึ่งจากจุดนี้มีผลทำให้ชมภาพยนตร์ไทยน้อยลง และยังส่งผลกระทบต่อวงการภาพยนตร์ไทยโดยรวมคือทำให้ผู้ชมมาชมภาพยนตร์ไทยน้อยลงด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ชมอาจจะคิดว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่โฆษณาประชาสัมพันธ์ว่าเป็นภาพยนตร์ที่ดีหรือ ทำได้ดีที่สุดเพียงเท่านี้หรือ และถ้ายังมีภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพแต่ยังเน้นการใช้โฆษณาประชาสัมพันธ์อยู่ ผู้ชมภาพยนตร์ไทยโดยรวมจะต้องลดลงอย่างแน่นอน เพราะคิดว่าภาพยนตร์ไทยโดยรวมไม่มีคุณภาพเหมือนที่ได้ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โฆษณา (จิรบุญย์ ทศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

(ง) กลุ่มผู้ชมกลุ่มอื่นหายไปเหลือแต่กลุ่มหลักที่การตลาดเน้น

การตลาดแบบเต็มรูปแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นคาบสองคม เพราะเน้นแต่กลุ่มวัยรุ่น ทำให้ผู้ชมกลุ่มอื่นๆ หายไป และการที่จะดึงผู้ชมกลุ่มอื่นๆ กลับมาชมภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องที่ยาก ซึ่งบัณฑิต ฤทธิธกมล มีความคิดเห็นว่าคาบสองคมที่เกิดขึ้นจากการใช้การตลาดที่เน้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักก็คือ การสูญเสียตลาดผู้ชมโดยทั่วไปที่ไม่ใช่กลุ่มวัยรุ่น และการจะดึงผู้ชมภาพยนตร์ที่ไม่ใช่วัยรุ่นให้หันกลับมาชมภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องที่ยากมาก

รองศาสตราจารย์ปิยกุล เลาว์ฉัยศิริให้ความเห็นว่าการตลาดในปัจจุบันเน้นเฉพาะกลุ่มผู้ชมวัยรุ่นเท่านั้น สิ่งนี้ถือเป็นข้อเสียของการตลาดที่ทำให้เสียกลุ่มผู้ชมอื่นๆ ไปต่างๆ ที่ยังมีกลุ่มผู้ชมอื่นๆ อยู่ แต่ผู้สร้างภาพยนตร์ไม่ได้ให้ความสำคัญในจุดนี้ เมื่อนั้นแต่กลุ่มวัยรุ่นภาพยนตร์ที่มีก็เป็นแต่ภาพยนตร์วัยรุ่น ไม่มีความหลากหลาย อาจจะทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาไปได้ช้า

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสินให้ความคิดเห็นว่าการตลาดของวงการภาพยนตร์ไทยที่เน้นกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มผู้ชมหลัก ถือเป็นดาบสองคมคือ ทำให้กลุ่มผู้ชมกลุ่มอื่นไม่ได้ชมภาพยนตร์ไทย นั่นเองเพราะภาพยนตร์ที่สนองความต้องการของตลาดเป็นภาพยนตร์วัยรุ่นจึงมีแต่ภาพยนตร์วัยรุ่น ซึ่งกลุ่มผู้ชมกลุ่มอื่นอาจจะไม่อยากจะดู เมื่อวงการภาพยนตร์ไทยมีแต่ภาพยนตร์วัยรุ่นซ้ำๆ กัน วงการภาพยนตร์ไทยก็จะหยุดนิ่งไม่มีการพัฒนา

9.5 แนวทางแก้ไขในเรื่องของการตลาด

จากการประมวลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบแนวทางแก้ไข 2 แนวทาง คือ

9.5.1 ควรมีการกระจายกลุ่มผู้ชม

ควรมีการกระจายกลุ่มผู้ชม เพื่อให้ภาพยนตร์ไทยมีความหลากหลายมากขึ้น โอกาสที่ภาพยนตร์ไทยจะพัฒนายิ่งจะมีมากขึ้น ผู้ชมจะมีโอกาสเลือกชมสิ่งที่ตนเองสนใจมากขึ้น เพราะในบางครั้งวัยรุ่นในปัจจุบันอาจจะอยากชมภาพยนตร์แนวอื่นที่ไม่ใช่ภาพยนตร์วัยรุ่นก็เป็นได้ ถ้าเป็นกลุ่มที่ทำภาพยนตร์จริงๆ และคิดถึงอนาคต มีการหวังผลในระยะยาว จะต้องสร้างภาพยนตร์ที่มีความหลากหลายกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้กลุ่มผู้ชมกระจายมากขึ้น มีระดับอายุต่างๆ กัน ไม่จะเพาะต้องเป็นกลุ่มวัยรุ่นเพียงกลุ่มเดียวโฆษณา (ราชชนทร์ ลีมิตรกุล, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2539)

9.5.2 พยายามผลักดันให้ภาพยนตร์ไทยไปในต่างประเทศ

เมื่อใดที่ภาพยนตร์ไทยสามารถไปฉายในตลาดต่างประเทศได้ กลุ่มผู้ชมคนไทยก็จะกระจายช่วงอายุมากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะวัยรุ่น (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องการตลาดกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องการตลาดสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ทัศนะที่เห็นว่าการตลาดเป็นปัจจัยทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่าถ้าเป็นภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณภาพแต่ใช้หลักการตลาดเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์มาเป็นหลัก ก็อาจจะเกิดผลเสียต่อผู้กำกับภาพยนตร์และวงการภาพยนตร์ไทยทั้งหมดได้ ผู้ชมภาพยนตร์อาจจะชมภาพยนตร์น้อยลง (จิรบุณย์ ทัศนบรรจง, สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2539)

2. การตลาดทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า

2.1 การตลาดแบบเต็มรูปแบบที่นำมาใช้ในวงการภาพยนตร์ไทย ในปัจจุบัน มีส่วนทำให้ภาพยนตร์ไทยมีโอกาสอยู่รอดต่อไป แต่ไม่มีผลทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ไทยดีขึ้น ซึ่งคุณภาพของภาพยนตร์จะขึ้นอยู่กับสามัญลักษณ์ของผู้สร้างภาพยนตร์ (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 การตลาดแบบเต็มรูปแบบที่นำมาใช้ในวงการภาพยนตร์ไทยนั้น มีส่วนทำให้รายได้ของภาพยนตร์ดีขึ้นมาก (โคม สุวงศ์, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แม้ว่าการนำการตลาดเข้ามาใช้กับวงการภาพยนตร์ไทยอย่างเต็มรูปแบบ มีการเน้นการโฆษณาและประชาสัมพันธ์นั้น จะส่งผลเสียในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความไม่หลากหลายของภาพยนตร์ คุณภาพของภาพยนตร์ที่ต่ำลง หรือผลเสียอื่นๆ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าตลาดจะทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง เพราะถ้ามองในมุมมองที่ว่า การตลาดทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวแล้ว จะเห็นได้ว่า การตลาดมีส่วนทำให้วงการภาพยนตร์ไทยอยู่รอดต่อไป มีส่วนทำให้รายได้ของภาพยนตร์มากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องที่ดี เพราะการที่วงการภาพยนตร์ไทยจะอยู่ได้นานหรือไม่นั้น คุณภาพของภาพยนตร์จะต้องมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างแน่นอน ดังนั้นเมื่อคำนึงถึงคุณภาพ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สร้างภาพยนตร์ไทยที่จะทำให้ภาพยนตร์ออกมาดี และถ้าผู้สร้างภาพยนตร์ใช้หลักการตลาดอย่างรอบคอบ ประกอบกับแก้ไขผลเสียที่เกิดขึ้นจากการตลาด ย่อมเป็นผลทำให้วงการพัฒนาไปได้มาก ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า การตลาดน่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้วงการภาพยนตร์ไทยพัฒนาต่อไปมากกว่าที่จะทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง

10. ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและผู้ชมภาพยนตร์ไทย

ในเรื่องของการสื่อสารนั้น ถ้าผู้ส่งสารและผู้รับสารมีพื้นฐาน ระบบความคิดเดียวกัน อยู่ในสังคมเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน การสื่อสารย่อมมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จอย่างมาก ผู้กำกับภาพยนตร์กับผู้ชมภาพยนตร์ก็เช่นเดียวกัน ในฐานะที่ผู้กำกับภาพยนตร์เป็นผู้ส่งสาร และผู้ชมภาพยนตร์เป็นผู้รับสาร ด้วยองค์ประกอบที่คนทั้ง 2 กลุ่มมีพื้นฐานในทุกๆ ด้านเหมือนกัน โอกาสที่การสื่อสารจะประสบความสำเร็จจึงมีมาก จุดนี้เป็นอีกความคิดหนึ่งที่ทำให้ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยไม่ท้อแท้ที่จะหยุดสร้างภาพยนตร์ไทย ผลสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 3 ทศนะ คือ

10.1 ทศนะในเชิงบวก

10.2 ทศนะแบบกลางๆ

10.3 ทศนะในเชิงลบ

ซึ่งสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

10.1 ทศนะในเชิงบวก

สามารถแบ่งได้ 2 แนวคิดคือ

10.1.1 ระบบความคิดนี้ทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบภาพยนตร์ต่างประเทศ

ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกันมีระบบความคิดเดียวกันทำให้หนังไทยได้เปรียบหนังต่างประเทศในจุดที่ว่าคนไทยสามารถเข้าใจภาพยนตร์ไทยได้มากกว่าภาพยนตร์ต่างประเทศ ดังนั้นคนไทยจะชมภาพยนตร์ไทย เพราะภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เข้าใจง่าย การใช้ภาษาเดียวกันก็จะเข้าใจกันมากกว่าคนที่พูดจากันคนละภาษา เพราะฉะนั้นหนังไทยก็ต้องเข้าใจง่ายกว่าหนังต่างประเทศอยู่แล้วเป็นเรื่องธรรมดา (บัณฑิต ฤทธิธกล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชมท่านหนึ่งที่เป็นนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อายุ 21 ปี ให้ความเห็นว่าถ้าดูภาพยนตร์ต่างประเทศบางครั้งก็แปลกันไม่รู้เรื่อง

ผู้ชมอีกท่านหนึ่ง (พนักงานขายบริษัทเอกชน อายุ 26 ปี) ให้ความเห็นว่าเป็นปกติมากที่ดูภาพยนตร์ไทยแล้วเข้าใจมากกว่าภาพยนตร์ต่างประเทศ เพราะมันเป็นเรื่องในสังคมเดียว

กัน แล้วยังพูดภาษาไทยเหมือนกันอีก ต้องเข้าใจได้มากกว่าภาพยนตร์ต่างประเทศแน่นอน เพราะ บางครั้งภาพยนตร์ต่างประเทศแล้วไม่เข้าใจ แปลไม่รู้เรื่อง

ในด้านของผู้วิจารณ์ภาพยนตร์ เช่น ประภัสสร เลิศอนันต์ ก็มีทรรศนะเช่นเดียวกันว่า ภาพยนตร์ต่างประเทศบางครั้งดูแล้วไม่เข้าใจเพราะเราคงไม่เข้าใจวัฒนธรรมของคนต่างชาติ ไม่เข้าใจภาษาที่พูดในภาพยนตร์ หรือไม่เข้าใจเพราะแม้จะดูภาพยนตร์ต่างประเทศที่เสียงไทย บางครั้งบทที่แปลออกมาก็ไม่สามารถเข้าใจได้ เพราะฉะนั้นเรื่องที่มีระบบความคิดเดียวกัน อยู่ในสังคมเดียวกันนั้นน่าจะทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบภาพยนตร์ต่างประเทศ ช่วยให้ภาพยนตร์ไทยอยู่รอดต่อไปได้ โอกาสสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ไทยจึงยังมีอยู่ (ประภัสสร เลิศอนันต์, สัมภาษณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2539)

10.1.2 ระบบความคิดนี้เอื้อต่อการกระจายภาพยนตร์ไทยไปสู่ต่างประเทศ

ระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน สามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจ ไม่มีผลเสีย และยังมีผลดีมากขึ้นคือ ระบบความคิดนี้สามารถสร้างภาพยนตร์ให้กระจายไปสู่ต่างประเทศได้ คือเสนอเนื้อหาของความเป็นไทย แต่ต้องคิดว่าสร้างภาพยนตร์ไทยให้คนไทยดูและต้องให้ต่างชาติดูได้ด้วย แน่แน่นอนอิทธิพลจากต่างชาติย่อมต้องมีเข้ามาแทรกในความเป็นไทย แต่อาจใช้วิธีการที่เนื้อหาเป็นเนื้อหาแบบไทยๆ แต่การดำเนินเรื่องการนำเสนอการสื่อด้วยภาพและเสียงเป็นแบบสากล (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

10.2 ทักษะแบบกลางๆ

สามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

10.2.1 ระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน สามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจง่ายขึ้น จะถือแนวคิดนี้เป็นหลักอย่างเดียวไม่ได้ เพราะจะต้องพยายามคิดทำให้ภาพยนตร์พัฒนาด้วย (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

10.2.2 ระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน สามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจง่าย ในกลุ่มคนในต่างจังหวัดค่ากล่าวนี้เป็นจริงอย่างมากเพราะคนต่างจังหวัดจะสนใจเรื่องใกล้ตัวมาก สำหรับคนในกรุงเทพแล้ว ค่ากล่าวที่ว่าระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน สามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจง่าย นี้ไม่น่าจะใช้ได้เต็มที่

เพราะเพราะยุคข่าวสารทำให้วัฒนธรรมต่างๆ แพร่กระจายทั่วโลก คนในกรุงเทพฯ ก็ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติมา มาก อาจจะมี ความสนใจในหลายๆ ด้านนอกจากเรื่องใกล้ตัว (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

10.2.3 ระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันสามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจง่าย มีส่วนช่วยให้ภาพยนตร์ไทยสามารถอยู่รอดได้ต่อไป แต่ไม่เห็นด้วยที่จะจำกัดอยู่แต่เฉพาะในเมืองไทยผู้ชมคนไทยเท่านั้น ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องคิดว่าสร้างภาพยนตร์ขึ้นมาแล้วคนไทยก็สามารถดูได้และคนต่างประเทศก็สามารถดูได้ (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

10.2.4 ระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันสามารถสื่อสารถึงกันเข้าใจง่ายนั้นมีส่วนที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีโอกาสอยู่รอดต่อไปได้แต่ก็ไม่ใช่ข้อได้เปรียบภาพยนตร์ต่างประเทศที่ใหญ่โตมากเพียงแต่สามารถสร้างความบันเทิงให้ผู้ชมเข้าใจได้มากกว่าเท่านั้น (ประวิทย์ แต่งอักษร, สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2539)

10.3 ทักษะในเชิงลบ

ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกันมีระบบความคิดเดียวกันไม่ทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ไทยดีขึ้น เพราะคุณภาพจะขึ้นอยู่กับความสร้างสรรค์ของผู้กำกับภาพยนตร์ ดังนั้นระบบความคิดเรื่องการอยู่ในสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันไม่ใช่ส่วนสำคัญที่จะทำให้ภาพยนตร์ไทยอยู่รอด แต่เป็นสิ่งที่ต้องมีอยู่ในภาพยนตร์ไทยอยู่แล้ว (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องการมีสังคมเดียวกันมีระบบความคิดเดียวกันระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและผู้ชมภาพยนตร์ไทยกับพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ปัจจัยเรื่องความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและผู้ชมภาพยนตร์ไทยสามารถอธิบายความหยุดนิ่งของพัฒนาการและความเคลื่อนไหวของพัฒนาการของภาพยนตร์ไทยได้ดังนี้

1. ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน ทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบหนังภาพยนตร์ต่างประเทศมีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่ง โดยมีเหตุผลว่าความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน ทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบหนังภาพยนตร์ประเทศแต่ไม่ทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ไทยดีขึ้น เพราะคุณภาพจะขึ้นอยู่กับความสร้างสรรค์ของผู้กำกับภาพยนตร์ (กิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน, สัมภาษณ์ 13 กุมภาพันธ์ 2539)

2. ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกันทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบหนังภาพยนตร์ประเทศทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหว โดยมีเหตุผลว่า

2.1 ความคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน ทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบหนังภาพยนตร์ประเทศนี้ ช่วยให้ภาพยนตร์ไทยอยู่รอดต่อไป เพราะผู้สร้างภาพยนตร์และบุคลากรต่างๆ เมื่อเห็นความได้เปรียบในสิ่งนี้แล้ว ก็เกิดกำลังใจที่จะสร้างภาพยนตร์ออกมา ผู้สร้างสรรค์คือผู้กำกับภาพยนตร์สามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย สิ่งนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยอยู่รอดต่อไปได้เพราะถึงอย่างไรคนไทยก็จะชมภาพยนตร์ไทย เพราะภาพยนตร์ไทยเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว แต่ภาพยนตร์นั้นต้องดี มีคุณภาพและดูสนุก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับภาพยนตร์ที่จะทำอะไรให้ภาพยนตร์ออกไม่ดี มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ชมภาพยนตร์ส่วนใหญ่ โอกาสของภาพยนตร์ไทยจึงยังมีอยู่ เพียงแต่นอกจากระบบความคิดนี้แล้วจะต้องปรับปรุงคุณภาพของภาพยนตร์ไทยในเรื่องของเนื้อเรื่อง การนำเสนอ นักแสดง ช่างเทคนิค และทุกส่วนให้มีความเป็นมืออาชีพและมีความเหมาะสมกับสังคมไทย (บัณฑิต ฤทธิกุล, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

2.2 ระบบความคิดนี้ไม่มีผลเสีย และยังมีผลดีมากขึ้นคือระบบความคิดนี้สามารถสร้างภาพยนตร์ให้กระจายไปสู่ต่างประเทศได้ คือเสนอเนื้อหาของความเป็นไทยแต่วิธีการนำเสนอเป็นแบบตะวันตก (อนุสรณ์ ศรีแก้ว, สัมภาษณ์ 12 กุมภาพันธ์ 2539)

จากการประมวลความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่าย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าแม้จะมีทัศนะเชิงลบปรากฏออกมาในแนวคิดเรื่องการมีสังคมเดียวกันมีระบบความคิดเดียวกันระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและผู้ชมภาพยนตร์ไทย ที่ว่าระบบความคิดนี้ไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาดที่จะทำให้ภาพยนตร์ไทยอยู่รอด และแนวคิดนี้ไม่ทำให้คุณภาพของภาพยนตร์ไทยดีขึ้น แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าแนวคิดนี้จะทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยหยุดนิ่งแต่อย่างใด แต่ถ้ากลับมามองในทัศนะที่เป็นกลาง

และทัศนะเชิงบวกแล้ว จะพบว่า แนวคิดนี้มีผลทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็เหตุผลที่ว่า แนวคิดนี้ทำให้ภาพยนตร์ไทยได้เปรียบภาพยนตร์ต่างประเทศเพราะผู้ชมสามารถเข้าใจภาพยนตร์ไทยได้มากกว่า หรือแนวคิดนี้เอื้อต่อการกระจายภาพยนตร์ไทยไปสู่ต่างประเทศหรือเหตุผลอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยขอสรุปว่า การมีสังคมเดียวกัน มีระบบความคิดเดียวกัน ระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและผู้ชมภาพยนตร์ไทยนั้น มีส่วนทำให้พัฒนาการของภาพยนตร์ไทยเคลื่อนไหวต่อไป แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยอยู่ แต่ถ้าไม่ใช้ความได้เปรียบนี้ให้เกิดประโยชน์ ก็อาจจะเกิดโทษในแนวทางกลับกันคือ วงการภาพยนตร์ไทยจะไม่พัฒนา แต่ถ้าใช้ปัจจัยนี้ในความได้เปรียบให้เกิดประโยชน์ ปัจจัยนี้ก็จะช่วยให่วงการภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนามากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย